СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 8.27, 15.55, 7.28;
Віцебск — 8.25, 15.39, 7.13;
Магілёў — 8.16, 15.45, 7.29;
Гомель — 8.08, 15.50, 7.44;
Гродна — 8.41, 16.12, 7.31;
Брэст — 8.33, 16.21, 7.48.
МЕСЯЦ:
Маладзік 24 снежня.

ЗВЯЗДА

29 СНЕЖНЯ 1992 г. аўторак, № 254 (22032)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 2 рублі

РОЗГАЛАС

ЯК ВАДКАСЦЬ—ДЫК ДЭФІЦЫТ...

«Парадавалі» перад Новым годам многіх жыхароў Оршы і Аршанскага раёна: тут да іншых вадкасцей, што адносяцца да разраду дэфіцытных, дабавілася яшчэ адна.

Так, у газавую гаспадарку горада і раёна прыйшла тэлеграма: «Выдачу газу ў балонах (г. зн. звадкаванага) поўнасцю спыніць...» А ў выніку нямала каму практычна прыйдзецца перайсці на сухі паёк. З Оршай мяжуе Смаленская вобласць, у якой няма праблем з балонным звадкаваным газам. Суседзі, як адзначае начальнік газавай гаспадаркі В. Няклюдаў, гатовы дапамагчы, але на тэрыторыі Расіі дзейнічае суровы закон на вываз нафты, бензіну, газу.

Зрэшты, тыя ў Оршы, да каго падведзены прыродны газ, у выйгрышы: ён пакуль што падаецца нармальна. Суцешацца гэтым і ўсім астатнім?

Г. МАРОЗ.

«ПРОСТА БЫЛО ШМАТ ДЫМУ...»

МІНСК. Як паведамлялася раней, на мінскім гадзіннікавым заводзе «Прамень» напярэдадні выхадных адбыўся пажар. Пакуль што урон не падлічаны, а прычыны высвятляюцца. Хоць адна з іх —правядзенне зварачных работ на гальванічным участку, па якім, дарэчы, і прайшлася стыхія, — гарэлі ачышчальныя фільтры.

Паводле слоў работнікаў упраўлення пажарнай аховы УУС Мінгарвыканкома, выпадак быў не з цяжкіх, проста было шмат дыму. Асноўны канвеер не закрануты, і гадзіннікі выпускаліся і выпускаюцца бесперапынна.

ЛАТВІЙСКІ СІНДРОМ

Так у Віцебску цяпер называюць з'яву, якую можна было б параўнаць з «польскім сіндромам» — імкненнем многіх грамадзян нажыцца, пагандляваць за мяжой. Ён узнік у сувязі з тым, што курс латвійскага рубля ў больш чым удвая вышэйшы ў параўнанні з курсам долара ЗША ў нас, а цэны ў рублях і «зайчыках» прыкладна супадаюць. Вывозяць карабейнікі звычайна харчовыя тавары.

Відавочна, што ў сувязі з канчатковым водпускам цэн на прадукты на Украіне, калі жыхары якой трывала трымаюць першынство ў такім бізнесе на латвійскіх ці літоўскіх рынках, нашы гандляры змогуць цяпер лепш за іх асвоіцца і выйсці ў лідэры. Думаецца, аднак, што у нас няма падстаў гэтым ганарыцца, таму што з такім «бізнесам» нашы прылаўкі могуць наогул стаць пустымі.

В. КАЛІНОЎСКІ.

ДЗЕД МАРОЗ-КАРАСАН НА ВЕЧАРАХ АД ФРЭДА КОКСА

Як і належыць, дапамога для патрэбнай справы падаспела з-за мяжы. Фонд Фрэда Кокса прадаставіў дабрачыннай арганізацыі «Дзеці Чарнобыля» сродкі для правядзення калядных вечароў. Пры ўдзеле МВК «На ростанях» і цыркавой фірмы «Арт-экспрэс» з 28 снежня па 3 студзеня ў ДК трактарнага завода будуць праводзіцца навагоднія казачныя спектаклі для дзяцей. Сярод запрошаных на вечары — дзеці-інваліды. Усяго плануецца правесці 19 спектакляў, якія прэтэндуюць на арыгінальнасць: як напісана ў праграме, Дзед Мароз будзе Карасан. Такім чынам, пачатак спектакляў у 16.00. А тых, хто наведае свята, чакаюць падарункі.

Мікалай ЛЯЧУК, [РІД].

Парламентарыі сабраліся ў горадзе на Няве

Сёння, 28 снежня, у Санкт-Пецярбургу ў Таўрычаскім палацы пачала работу Міжпарламенцкая асамблея дзяржаў —удзельніц СНД. Гэта не другое пленарнае пасяджэнне і першае ў Санкт-Пецярбургу — месцы пастаяннага знаходжання асамблеі.

Форум парламентарыяў адкрыў старшыня савета Міжпарламенцкай асамблеі, Старшыня Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі Р. Хасбулатаў. Зацверджаны парадак двухдзённай работы. Прадстаўнічыя дэлегацыі краін — удзельніц Міжпарламенцкай асамблеі разгледзяць пытанні аб канстытуцыйных рэформах у дзяржавах — удзельніцах СНД, аб выкананні дамоўленасці па збліжэнню нацыянальных заканадаўстваў, аб падрыхтоўцы праекта канвенцыі аб ахове правоў і асноўных свабод чалавека і нацыянальных меншасцей у краінах Садружнасці.

Будуць абмеркаваны таксама агульныя падыходы ў прадастаўленні сацыяльных гарантый для асоб, што выконвалі воінскі і службовыя абавязкі ў Афганістане або іншых краінах, у якіх вяліся баявыя дзеянні. Да разгляду прапануецца таксама пытанне аб мерах па ўрэгуляванню ўзброеных канфліктаў у рэгіёнах Садружнасці.

На пасяджэнні асамблеі чакаецца выступленне Галоўнакамандуючага Аб'яднанымі Узброенымі Сіламі СНД маршала Шапашнікава. Мяркуецца, што з інфармацыяй аб Статуце СНД выступіць каардынатар рабочай групы СНД І. Карачэня.

У рабоце асамблеі ў Санкт-Пецярбургу прымае ўдзел парламенцкая дэлегацыя Рэспублікі Беларусь, якую ўзначальвае намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь В. Шаладонаў.

М. БАБРОЎКА, супрацоўнік прэс-службы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

«КЮСЮ-НА-СВІСЛАЧЫ»

На базе Алімпійскага спарткомплексу «Стайкі» адкрыты маладзёжны рэабілітацыйны цэнтр «Кюсю-на-Свіслачы». Яго заснавальнікамі выступілі Беларускі саюз «Чарнобыль» і Рух дапамогі Чарнобылю ў Японіі, які дзейнічае на востраве Кюсю, у гонар якога і названы цэнтр.

Ва ўрачыстым адкрыцці рэабілітацыйнага цэнтра прыняла ўдзел дэлегацыя з Японіі. Японцы прывезлі для дзяцей, якія адпачываюць у цэнтры, дзіцячае харчаванне, тэлевізар, цацкі, кнігі, насенне дрэў з далёкага вострава Кюсю.

Урачыстасць была завершана канцэртам музычнай школы № 1 г. Мінска.

Сёння ў Маладзёжным цэнтры ў Стайках адпачываюць 130 дзяцей з Гомельскай вобласці.

Н. КАСЦЮЧЭНКА.

«ЧОРНЫ» ПЕРАДЗЕЛ НА МЫТНІ?

Значна скарацілася аўтамабільная чарга да КПП «Варшаўскі мост». Цяпер ад першага мытнага шлагбаўма да апошняй машыны не больш двухсот метраў — у «горшыя» для аўтатурыстаў часы гэта дыстанцыя вымяралася некалькімі кіламетрамі.

Аднак, паводле інфармацыі з кампетэнтных крыніц, гэта зусім не азначае, што горшыя часы мінулі. Хутчэй, наадварот. Скарачэнне чэргаў звязваюць з мерамі, прынятымі абодвума бакамі. Нашы поўнасцю перакрылі доступ да граніцы ўсім уладальнікам аўтамашын, якія не маюць службовай камандзіроўкі, хоць і маюць службовы пашпарт.

У сваю чаргу, больш строгай стала і польская мытня. Па звестках, яна ўмацавалася спецыяльнымі падраздзяленнямі «чорнай брыгады» (па колеру камбінезонаў), напрамую падпарадкаванай прэзідэнту Польшчы. Боязь трапіць пад кантроль гэтых «крутых» хлопцаў, відаць, адбіла жаданне ў многіх нашых турыстаў перасякаць граніцу да новага года. А вось чарга грузавых аўтамашын каля КПП «Казловічы» на другім баку Брэста, наадварот, павялічылася і цяпер, па прыкладных ацэнках, складае 12 кіламетраў.

Алег ПАЎЛАЎ. [РІД].

«ЭФЕКТ ЧАКАННЯ»—КАМУ НА РУКУ?

У спецыялістаў валютнай біржы ёсць паняцце «эфект чакання». Гэта, аднак, не проста лексічная ідыёма, але і вельмі сур'ёзны і істотны фактар моцнага ўплыву на біржавы курс долара, які, як вядома, фарміруецца не толькі чыста эканамічнымі прычынамі, але і тым загадкавым «эфектам чакання», калі большасць біржавых ігракоў чакае павышэння (альбо паніжэння) курсу, і стварае тым самым ажыятажны попыт.

Нешта падобнае адбывалася на мінулым тыдні на рынку наяўнай валюты на Беларусі. Біржавы курс долара вось ужо трэці тыдзень нахабна непахісны і не праяўляе пакуль што ніякага жадання расці. У той жа час усе ўпэўнены ў яго паслянавагоднім росце, але ніхто не ведае, калі гэта пачнецца — з 5 студзеня ці, напрыклад, з 15-га. Два гэтыя рознанакіраваныя «эфекты чакання» ліхаманяць наяўны рынак і нервуюць яго дзеючых асоб. Свой уклад у ажыятаж унеслі і беларускія банкі, якія, устанавіўшы ці не самыя высокія ў рублёвай зоне курсы куплі валюты ў насельніцтва (480—490), цяпер не маюць грошай, каб яе купіць.

Прыйшоўшы, напрыклад, у сераду ў банк «Беларусь», я, ведаеце, не ўбачыў там вялікай чаргі — усяго чалавек дваццаць сядзелі перад зачыненымі дзвярамі банка, «чакаючы надвор'я» ля грашовага мора. А чаргі не было, бо ўся яна, як у добрыя старыя часы, дысцыплінавана зафіксавала сябе на лісточку паперы. Я без асаблівай надзеі запісаўся 75-м і з чыстым сэрцам пайшоў да перакупшчыкаў.

Няма асаблівай рызыкі ў тым, каб зрабіць наступны прагноз: да Новага года і хутчэй нават да праваслаўных Каляд курс долара наўрад ці павысіцца, і прытым цалкам верагодна яго часовае зніжэнне. Гэта зразумела, як і тое, што ў бліжэйшыя дні ніякі перакупшчык не дасць за СКВ больш, чым дадуць у банках. Пры той, праўда, умове, што ў банку будуць грошы.

Віталь ЦЫГАНКОЎ.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

АБ ДАДАТКОВЫХ МЕРАХ ПА СПЫНЕННЮ НА ТЭРЫТОРЫІ РЭСПУБЛІКІ ПРАПАГАНДЫ ПАРНАГРАФІІ, КУЛЬТУ НАСІЛЛЯ І ЖОРСТКАСЦІ

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Забараніць на тэрыторыі рэспублікі стварэнне, распаўсюджанне, дэманстрацыю і рэкламаванне кіна-, тэле- і відэафільмаў, выпуск друкаваных выданняў, адбіткаў або іншых твораў, якія прапагандуюць парнаграфію, культ насілля і жорсткасць, выраб прадметаў парнаграфічнага характару, а таксама гандаль імі ці захоўванне іх з мэтай продажу і распаўсюджання.

Лічыць недапушчальнай публікацыю на старонках газет, часопісаў і дадаткаў да іх, у іншых сродках масавай інфармацыі, незалежна ад форм уласнасці і падпарадкавання, аб'яў, паведамленняў і прапаноў, што зневажаюць чалавечую годнасць і разыходзяцца з агульнапрынятымі ў грамадстве нормамі маралі, спрыяюць учыненню правапарушэнняў.

2. Звярнуць увагу Міністэрства культуры, Міністэрства інфармацыі, Міністэрства сувязі і інфарматыкі, выканкомаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, сродкаў масавай інфармацыі на сур'ёзныя недахопы ў барацьбе са стварэннем, распаўсюджаннем, дэманстрацыяй і рэкламаваннем на тэрыторыі Беларусі твораў, якія прапагандуюць парнаграфію, культ насілля і жорсткасць.

Указаным міністэрствам і ведамствам, выканкомам мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, сродкам масавай інфармацыі пры правядзенні гэтай работы строга кіравацца актамі дзеючага заканадаўства.

3. Рэспубліканскай экспертнай камісіі па ацэнцы канцэртна-відовішчных праграм, тэлевізійных перадач, друкаваных выданняў, аўдыёвізуальных твораў і іншай прадукцыі, адпаведным абласным і Мінскай гарадской экспертным камісіям павысіць патрабаванні да зместу разглядаемых твораў і прыняць неабходныя **меры па** абмежаванню распаўсюджання прадукцыі эратычнага характару.

4. Органам унутраных спраў узмацніць барацьбу з парнаграфіяй, распаўсюджаннем матэрыялаў, якія прапагандуюць культ насілля і жорсткасць, прыняць меры па абмежаванню распаўсюджання твораў эратычнага зместу.

5. Рэкамендаваць органам Пракуратуры павысіць кантроль за выкананнем дзеючага заканадаўства, якое забараняе прапаганду парнаграфіі, культу насілля і жорсткасці.

6. Міністэрству інфармацыі павысіць кантроль за дзейнасцю Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі ў мэтах недапушчэння ўключэння ў тэле- і радыёпраграмы твораў, якія прапагандуюць на Беларусі парнаграфію, культ насілля і жорсткасць. Вінаватых прыцягваць да строгай адказнасці за парушэнне дзеючага заканадаўства.

7. Прыняць прапанову Міністэрства культуры аб стварэнні пры Міністэрстве Дзяржаўнага рэгістра кіна-, відэафільмаў і кіна-, відэапраграм. Ускласці на Рэгістр ажыццяўленне абавязковай дзяржаўнай рэгістрацыі ўсіх кіна-, відэатвораў, прызна-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

КАНТРОЛЬНАЯ ПАЛАТА: ВАЙНА АНАРХІІ

Як закапаць 50 мільёнаў у зямлю. Гэта ведаюць у Магілёўскай вобласці

Днямі тэлебачанне паказала даволі радавы сюжэт. Адно замежнае пасольства перадало аднаму нашаму райвыканкому (размешчанаму на забруджанай тэрыторыі) 100 тысяч рублёў у якасці, так сказаць, гуманітарнай дапамогі. Ну, што значыць 100 тысяч у наш час? Нават цяжка зарыентавацца, але ясна адно: шмат на іх не купіш. Хіба што 3—4 квадратныя метры жылля? Але цікава не гэта. Мяне, напрыклад, уразіла, з якой урачыстасцю ўсё гэта адбывалася. Як быццам у нас ужо голад і на вуліцах валяюцца трупы. Гэта пры тым, што мы самі, сваімі рукамі закопвалі мільёны, прызначаныя для чарнобыльскіх праграм. Што гэта літаральна так, пастараюся даказаць.

1

Як будуюць жыллё для перасяленцаў, я некалі бачыў у Гомельскай вобласці, на радзіме. Уражанне не з лепшых. Крыху паразважаўшы, можна было здагадацца, што і ў іншых месцах не намнога лепш. Вось, скажам, Магілёўшчына. Больш дакладна — Дрыбінскі раён, яшчэ дакладней — пасёлак Белае. Дамы тут будаваў (і будуе, на жаль) будтрэст № 12 г. Магілёва, дзе кіраўніком спадар Дзярылаў.

Не ведаю, як там было з планамі, у сэнсе, як яны выконваліся, але будаўнічы брак, па папярэдніх даных, склаў звыш 50 мільёнаў рублёў. Далібог, не ўкралі, але ад гэтага не лягчэй. Мне паказвалі фатаграфіі аб'ектаў — я там жыць не рызыкнуў бы. Афіцыяльна гэта называецца: адступленне ад будаўнічых норм і правіл пры ўзвядзенні падмуркаў дамоў, пракладцы цеплатрасы, іншых вонкавых і ўнутраных работах. Словам, «даадступаліся» на 50 мільёнаў.

Будаўнікі, канешне, могуць нарабіць «спраў», але дзе камісіі па прыёмцы? Былі камісіі, усё было, і акты прыёмкі падпісвалі. Часам нават без на-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

НАВІНЫ З «РУБЛЁВАЙ ЗОНЫ»

Вашы грошы «завіслі» на Украіне?

ВЫ МОЖАЦЕ ХУТКА ВЯРНУЦЬ ІХ, АЛЕ Ў ВАШЫМ РАСПАРАДЖЭННІ — ДВА ДНІ

Сёння ў рэспубліцы нямала прадпрыемстваў, арганізацый, чые грошы «завіслі» на Украіне. Нагадаем: Украіна мае адмоўнае сальда ў гандлёвых адносінах з намі, а таксама адмоўны плацежны баланс. Увогуле, у свой час яна гатова была нам заплаціць, але адпаведныя аперацыі спыніў наш Нацыянальны банк. І вельмі апраўдана, бо тая рублёва-папяровая маса з Украіны ў абмен за канкрэтны, пастаўлены туды тавар ва ўмовах фактычнага распаду рублёвай зоны, а таксама ўводу Украінай свайго карбаванца — магла б і застацца менавіта папяровай, за якую нічога нельга было б купіць. У гандлёвых адносінах паміж дзяржавамі тавар ідзе за тавар або за больш-менш устойлівую валюту... А ў выніку многія з нашых гаспадарчых суб'ектаў так і не ўбачылі сваіх грошай, не бачаць нават па сённяшні дзень.

Гэта пытанне, аднак, не спісана на рахунак тых, хто «тоне». Нацыянальны банк яшчэ раней рабіў спробы вырашыць яго становіча, з улікам інтарэсаў усіх бакоў. І вось чарговае паведамленне, якое прамільгнула ў друку: падчас нядаўняга візіту на Украіну беларускай урадавай дэлегацыі там было дасягнута пагадненне — зрабіць да 1 студзеня новага года ўзаемнае пагашэнне даўгоў паміж беларускімі і ўкраінскімі прадпрыемствамі. Больш жа падрабязныя тлумачэнні далі намеснік старшыні Нацыянальнага банка Беларусі В. Заяш і начальнік упраўлення арганізацыі банкаўскага ўліку і разлікаў Г. Клімовіч.

В. Заяш, у прыватнасці, зазначыў, што цяпер сальда экспарту-імпарту ў гандлёвым абароце з Украінай складае амаль 32 мільярды рублёў. Зразумела ўжо: на ўказаную суму завінавацілася нам Украіна. Усе плацяжы, згодна з заключаным пагадненнем, дзеляцца на тыя, тэрмін здзяйснення якіх наступіў да 16 лістапада, і плацяжы пасля 16-га (гэта дата лічыцца днём афіцыяльнага ўвядзення ўкраінскага карбаванца). Плацяжы «пасля 16-га» праводзяцца, як сказана В. Заяшам, у звычайным парадку. А вось што датычыцца плацяжоў, якія наступілі да 16-га, — наконт іх дасягнута дамоўленасць аб міжрэспубліканскім заліку, прычым ён праводзіцца з 21 да 31 снежня. Што азначае гэты залік? Калі ваш украінскі даўжнік пераслаў у свой банк адпаведныя разліковыя дакументы (указаны парадак датычыцца і нашых даўжнікоў), ваша «завіслая» сума прымаецца да ўвагі, і, адпаведна, вам яе павінны аддаць — ужо ў нашым банку. Па ўсіх сумах падбіваюцца «бабкі», выводзіцца агульнае сальда, пагашэнне якога возьме на сябе ўжо тая ці іншая дзяржава.

Істотнае ўдакладненне: указаную магчымасць узяць свае грошы з дапамогай дзяржавы могуць выкарыстаць толькі дзяржаўныя, арэндныя, народныя прадпрыемствы, а таксама прадпрыемствы Белсельбуда, спажывецкай кааперацыі і калгасы. Карацей, усе камерцыйныя структуры могуць разлічваць толькі на свае сілы (зрэшты, ім сам Бог наканаваў гандляваць так, каб нідзе нічога не завісала).

Наступная сітуацыя, якая часцей за ўсё падпільноўвае ўсіх, хто чакае свае грошы з Украіны: разліковыя дакументы ўкраінскіх контрагентаў у свой час былі прад'яўлены для аплаты, але ў выніку таго, што плацяжы не праходзілі, банк вярнуў іх назад (часцей за ўсё менавіта так і адбывалася). Адным словам, ніякіх дакументаў вашага плацельшчыка ва ўкраінскім банку цяпер няма, а гэта абавязковая ўмова для правядзення заліку, інакш яго ні ў якім разе не зробяць...

Трэба абавязкова выйсці на гэтага плацельшчыка з тым, каб ён зрабіў банку новае даручэнне, прычым на гэтым даручэнні ўказаў, што запазычанасць утварылася да 16 лістапада. Варта паспяшацца, у вашым распараджэнні засталіся два дні.

І наступная, з дазволу сказаць, дэталь. Калі ў вашага ўкраінскага плацельшчыка няма грошай, ён можа ўзяць (калі паспее) ільготны крэдыт на суму, якую завінаваціўся, пад 30 працэнтаў гадавых тэрмінам на 60 дзён.

А цяпер пра плацяжы «пасля 16-га», якія павінны праводзіцца ў «звычайным парадку» (дарэчы, пад дзеянне гэтага парадку могуць трапіць і тыя, чые плацяжы наступілі да 16-га, але з залікам па тых ці іншых прычынах усё сарвалася). На адпаведнае пытанне ў банку адказалі, што яны і самі яшчэ не ведаюць, якім гэты звычайны парадак будзе. Разам з тым запэўнілі, што яго ў рэшце рэшт абавязкова вызначаць... Што ж, пачакаем, бо у нашай, няпэўнай, поўнай розных нечаканасцей «рублёвай зоне», сапраўды, цяжка сказаць штонебудзь пэўнае наперад. Нават банкірам. Хоць, па ўсім відаць, цяпер і з Украінай давядзецца гандляваць, адпаведна і разлічвацца, па тых жа прынцыпах, што і з «далёкім» замежжам. Зрэшты, банкіры па-ранейшаму настойліва раяць напружана весці работу са сваімі партнёрамі-даўжнікамі. І не толькі з Украіны. Парада далёка не лішняя. Як сведчыць дзяржкамстатаўская табліца, надрукаваная ў папярэднім нумары нашай газеты, усе рэспублікі былога Саюза ў гандлі з намі маюць адмоўны плацежны баланс.

Нельга абысці тут і «рублёвыя» навіны з Расіі, а ў прыватнасці, наступную: аб увядзенні ёю ўласнай валюты, наконт чаго нядаўна пратучала чарговая сенсацыя. У нашым Нацыянальным банку паведамілі: пра сенсацыю таксама чулі, але ўжо неўзабаве пачулі і чарговае абвяржэнне. Ну, а ці будзе сапраўды ў Расіі свая валюта — невядома.

Тым не менш, справа, відаць, ідзе да таго, што будзе, і «калекцыяніраваць» расійскія грашовыя знакі — не зусім бяспечна. Дарэчы, пытанне да банкіраў ужо праз газету. Як зразумець наступнае: нам выдаюць амаль палавіну зарплаты расійскімі знакамі, а потым мяняюць іх на «зайчыкі» пад немалы працэнт?

А ў заключэнне «прэтэнзія» ўжо з боку банкіраў. У нашай газеце нядаўна было паведамленне наступнага зместу: адна з лячэбных устаноў рэспублікі не магла атрымаць з Расіі радыеактыўны ёд для лячэння, бо не прапускаюцца плацяжы ў Расію. А ёд у выніку распаўся. У банку катэгарычна абверглі гэтае абвінавачванне: сапраўды, плацяжы за многія віды расійскай прадукцыі ад нашых прадпрыемстваў і арганізацый не прымаюцца, бо ў першую чаргу трэба разлічвацца за энергарэсурсы. Але калі справа датычыцца плацяжоў за бія- і медпрэпараты, медабсталяванне, лячэнне ў Расіі, — яны прымаюцца ў першую чаргу. «Трэба толькі звярнуцца ў банк». Адпаведна, калі на рахунку ёсць расійскія грошы, г. зн. зарobленыя на расійскім рынку. Іх можна таксама купіць на біржы.

Іван БАРАНОЎСКІ.

РАДЫЁ ФАКТ

28—29-га снежня ў Санкт-Пецярбургу праходзіць другое пленарнае пасяджэнне Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц СНД. Парламентарыі аналізуюць магчымасці збліжэння нацыянальных заканадаўстваў сваіх дзяржаў, у тым ліку прынцыпы збліжэння гаспадарчага заканадаўства. На пасяджэнні Міжпарламенцкай асамблеі будзе падпісаны шэраг дакументаў, накіраваных на ўсталяванне больш моцных адносін ў рамках СНД.

***

Перайсці да стварэння цывілізаванага плацежнага саюза паміж дзяржавамі — членамі СНД па тыпу заходнееўрапейскага, уключыць у яго ўсходнееўрапейскія краіны прапанаваў сустаршыня Міжнароднага руху дэмакратычных рэформ, дырэктар Інстытута рынку Мікалай Петракоў. Ва ўмовах распаду «рублёвай зоны», віну за якi Петракоў усклаў на ўрад Гайдара, патрэбна не адзіная грашовая адзінка, а метад узаемных плацяжоў, што практыкуецца ў Заходняй Еўропе.

***

Сумненне ў тым, што суд над членамі ГКЧП адбудзецца, выказаў Генеральны пракурор Расіі Валянцін Сцепанкоў.

«Людзі так і не даведаліся, ці то арыштаваныя—нацыянальныя героі, як пра гэта крычалі на з'ездзе, ці то асобы, якія ўчынілі крымінальнае злачынства».

Паводле слоў Сцепанкова, скажэнне рэальных фактаў у радзе публікацый падштурхнула яго да думкі ў саабарстве з Яўгенам Лісавым напісаць і апублікаваць кнігу, якая будзе заснавана на рэальных матэрыялах.

***

Лідэр ліберальна-дэмакратычнай партыі Расіі Уладзімір Жырыноўскі прэтэндуе на пасаду мэра Масквы. Выступаючы на мітынгу, ён абяцаў пры выбранні на гэту пасаду хуткае паляпшэнне жыцця масквічоў, пакончыць са злачыннасцю і навесці парадак спачатку ў Маскве, а затым і ва ўсёй Расіі.

***

3 красавіка 1992 года Джулс Крол, вядомы фінансавы дэтэктыў з Нью-Йорка, штомесяц накіроўвае Барысу Ельцыну даклады аб выніках пошуку «мільярдаў КПСС». Крол працуе паралельна з расійскімі праваахоўнымі органамі. Але, нават, калі яны даб'юцца поспеху, невядома ці хопіць сіл у Ельцына, каб вярнуць гэтыя грошы ў Расію. Пра гэта піша французскі часопіс «Экспансьён».

***

Арыгінальным спосабам вырашыў паправіць сваё фінансавае становішча калектыў Ганцавіцкай аўтастанцыі. За даведку пра час адпраўлення аўтобуса пасажыр павінен заплаціць тры рублі. І яшчэ адна ганцавіцкая «навіна». Калі ў іншых гарадах побач з бюро даведак вывешаны графік адпраўлення аўтобусаў і кошт білетаў, то ў Ганцавічах гэтага не ўбачыш.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ УСКЛАДАННІ НА ЎПРАЎЛЕННЕ ПАДАТКОВЫХ РАССЛЕДАВАННЯЎ І ЯГО ПАДРАЗДЗЯЛЕННІ ФУНКЦЫІ ДАЗНАННЯ

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Ускласці на ўпраўленне падатковых расследаванняў Галоўнай дзяржаўнай падатковай інспекцыі Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь і адпаведныя падраздзяленні падатковых расследаванняў у дзяржаўных падатковых інспекцыях функцыю дазнання па справах аб парушэннях заканадаўства аб прадпрымальніцтве і падатках і іншых справах, аднесеных законам да іх ведання.

У сувязі з гэтым артыкул 115 Крымінальна - працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, зацверджанага Законам Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 1960 года (ЗЗ БССР, 1961 г., № 1, арт. 5; 1983 г., № 27, арт. 445; 1985 г., № 5, арт. 65), дапоўніць пунктам 7 наступнага зместу:

«7) упраўленне падатковых расследаванняў Галоўнай дзяржаўнай падатковай інспекцыі Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь і адпаведныя падраздзяленні падатковых расследаванняў у дзяржаўных падатковых інспекцыях — па справах аб парушэннях заканадаўства аб прадпрымальніцтве і падатках і іншых справах, аднесеных законам да іх ведання».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

2 снежня 1992 г. г. Мінск.

Божы суд?

Рабочы аднаго з рамонтна-будаўнічых упраўленняў сталіцы спусціўся ў складское памяшканне свайго ж прадпрыемства на вяроўцы праз вентыляцыйны люк. Выкраўшы пяць новенькіх імпартных тэлефонных апаратаў, злодзей тым жа шляхам памкнуўся назад. Але на гэты раз абцяжаранага ношай выкрадальніка вяроўка не вытрымала...

Праз дзве гадзіны Б. памёр у бальніцы.

Сяргей РАЧЫЛА.

ЗА РАДКОМ ДЗЯРЖКАМСТАТА

РЫВОК ПЕРАД ФІНІШАМ?

Як сведчыць Дзяржкамстат, у лістападзе ўпершыню ў гэтым годзе атрыманы прырост прамысловай прадукцыі — на 1,3 працэнта (у цэлым за студзень — лістапад яе вытворчасць склала 88,3 працэнта да адпаведнага перыяду мінулага года). Павялічылі аб'ёмы машынабудаўнікі, прадпрыемствы будматэрыялаў, лёгкая прамысловасць.

Такім чынам, негатыўная тэндэнцыя спаду пераадолена?

Гэтага, відаць, пакуль што гаварыць нельга, бо ў цэлым становішча ў прамысловасці (як, дарэчы, і ў сельскагаспадарчай вытворчасці) застаецца складаным. Моцна здалі нафтаперапрацоўчая прамысловасць, вытворчасць шын і іншай прадукцыі, якая аднесена да вострадэфіцытнай.

Вытворчасць тавараў народнага спажывання павялічана ў лістападзе на 5,5 працэнта (па выніках за адзінаццаць месяцаў у параўнанні з мінулым годам— на 7,5 працэнта адстаём).

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь

Закон «Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь» грунтуецца на Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, Дэкларацыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, прынцыпах міжнароднага права ў галіне правоў чалавека і нацыянальных меншасцей, стварае прававую аснову ў сферы міжнацыянальных адносін, гарантуе свабоднае развіццё нацыянальных меншасцей у Рэспубліцы Беларусь і закліканы садзейнічаць гарманізацыі міжнацыянальных адносін у Рэспубліцы Беларусь, захаванню і развіццю культур нацыянальных меншасцей, задавальненню іх законных правоў і інтарэсаў.

Артыкул 1. Прыналежнасць грамадзяніна Рэспублікі Беларусь да нацыянальнай меншасці з"яўляецца справай яго асабістага свабоднага выбару, з-за ажыццяўлення якога не могуць узнікаць ніякія неспрыяльныя наступствы.

Артыкул 2. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія адносяць сябе да нацыянальных меншасцей, павінны выконваць Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, яе законы, садзейнічаць захаванню дзяржаўнага суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці рэспублікі, паважаць традыцыі грамадзян усіх нацыянальнасцей, якія насяляюць рэспубліку, іх мову і культуру.

Артыкул 3. Не дапускаюцца якое б там ні было прамое або ўскоснае абмежаванне правоў і свабод грамадзян Рэспублікі Беларусь за іх прыналежнасць да нацыянальнай меншасці, а таксама спробы асіміляцыі супраць іх волі.

Артыкул 4. Ніхто ні пры якіх абставінах не можа патрабаваць ад грамадзяніна Рэспублікі Беларусь указання яго нацыянальнай прыналежнасці ні вусна, ні пісьмова.

Ніхто не мае права прымушаць грамадзяніна Рэспублікі Беларусь да доказвання сваёй нацыянальнай прыналежнасці або да адмовы ад яе.

Артыкул 5. Рэспубліка Беларусь, паважаючы правы чалавека, гарантуе грамадзянам Рэспублікі Беларусь, якія адносяць сябе да нацыянальных меншасцей, роўныя палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя правы і свабоды, у тым ліку:

а) права на атрыманне дапамогі з боку дзяржавы ў справе развіцця нацыянальнай культуры і адукацыі;

б) права на вывучэнне і карыстанне роднай мовай;

в) права на друк і распаўсюджванне інфармацыі на роднай мове;

г) права на ўстанаўленне культурных сувязей з суайчыннікамі за межамі Рэспублікі Беларусь;

д) права на вызнанне любой рэлігіі, спраўлянне нацыянальных і рытуальных абрадаў на роднай мове;

е) права на захаванне сваіх нацыянальных традыцый, развіццё прафесіянальнага і самадзейнага мастацтва;

ж) права на стварэнне сваіх нацыянальных культурных таварыстваў (аб`яднанняў);

з) права на аснове ўсеагульных, роўных і прамых выбараў быць выбраным у органы дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь;

і) права займаць любыя пасады ў органах дзяржаўнай улады і кіравання Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 6. Пры Саветах народных дэпутатаў могуць ствараца і дзейнічаць на грамадскіх пачатках дарадчыя органы з прадстаўнікоў нацыянальных меншасцей. Парадак фарміравання гэтых органаў вызначаецца адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў.

Артыкул 7. Рэспубліка Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам спрыяе стварэнню матэрыяльных умоў для развіцця адукацыі і культур нацыянальных меншасцей шляхам выдаткавання з дзяржаўнага бюджэту неабходных для гэтага сродкаў.

Артыкул 8. Нацыянальныя культурныя таварыствы (аб`яднанні) нацыянальных меншасцей маюць права ажыццяўляць гаспадарчую дзейнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 9. Грамадскія і культурныя арганізацыі нацыянальных меншасцей могуць ствараць на ўласныя сродкі свае культурна-асветныя ўстановы.

Падрыхтоўка спецыялістаў для задавальнення культурных інтарэсаў нацыянальных меншасцей ажыццяўляецца ў межах магчымасці навучальных устаноў рэспублікі і на аснове дагавораў, заключаных з нацыянальна-культурнымі аб`яднаннямі.

Артыкул 10. Помнікі гісторыі і культуры нацыянальных меншасцей на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з`яўляюцца часткай беларускай культуры і ахоўваюцца дзяржавай у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 11. Забараняецца дзейнасць нацыянальных таварыстваў (аб`яднанняў), калі іх дзейнасць абмяжоўвае правы чалавека, прапагандуе нацыянальную, рэлігійную, расавую варожасць, пагражае канстытуцыйным асновам і суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, а таксама калі яны арганізацыйна звязаны ці з`яўляюцца часткай палітычнай арганізацыі іншай краіны.

Артыкул 12. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь усіх нацыянальнасцей карыстаюцца абаронай дзяржавы на роўных падставах.

Любыя дзеянні, накіраваныя на дыскрымінацыю па нацыянальных прыкметах, стварэнне перашкод у рэалізацыі нацыянальнымі меншасцямі сваіх правоў, распальванне міжнацыянальнай варожасці, праследуюцца па закону.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

11 лістапада 1992 г.
г. Мінск.

Пастанова

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь» з моманту яго прыняцця.

2. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 студзеня 1993 года:

прадставіць у Вярхоўны Савет прапановы аб прывядзенні дзеючых заканадаўчых актаў у адпаведнасць з указаным Законам;

прывесці ў адпаведнасць з указаным Законам рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

11 лістапада 1992 г.
г. Мінск.

ПАЛЕМІКА

Навошта падтасоўваць карты?

У газеце «Звязда» разгарнулася палеміка па пытанню вызначэння мінімальных спажывецкіх бюджэтаў для розных сацыяльна-дэмаграфічных груп насельніцтва, са сваімі меркаваннямі выступілі адзін з кіраўнікоў Асацыяцыі незалежных прафсаюзаў прамысловасці Беларусі А. Бухвостаў і начальнік упраўлення сацыяльнай абароны і ўзроўню жыцця Дзяржкампрацы РБ М. Віршыч.

У сваім артыкуле М. Віршыч, напрыклад, абвінаваціў прафсаюзы ў непрафесіянальным разліку «спажывецкай карзінкі», у прыхільнасці да зняцця цэн на базарах, у кааператывах і «камках». У астатнім жа прынцыповых рознагалоссяў паміж прафсаюзамі і дзяржструктурай ён не бачыць. Яны ж — намнога глыбейшыя, бо тояцца ў самім падыходзе да разліку мінімальнай заработнай платы.

Закон РБ «Аб фарміраванні і выкарыстанні мінімальнага спажывецкага **бюджэту» ў ар**тыкуле 2 вызначыў мінімальны спажывецкі бюджэт (МСБ) як сацыяльны нарматыў для падліку мінімальных размераў заработнай платы, пенсій, стыпендый, дапамог і іншых сацыяльных выплат. Закон вызначае, што разлік МСБ павінен рабіцца нарматыўным метадам на аснове сістэмы «спажывецкіх карзінак». Натуральна, што менавіта **рацыянальны набор** даброт і паслуг (базісная «спажывецкая карзінка») характарызуе ступень задавальнення патрэбнасцей, дастатковую **для нармальнага аднаўлення рабочай сілы.** Вызначэнне пераліку і аб'ёмаў даброт рацыянальнага, збалансаванага спажывання складае галоўную задачу абгрунтавання справядлівасці аплаты працы. Рацыянальнае ж спажыванне вызначаецца па разумна дапушчальных нормах навуковымі метадамі і павінна з'яўляцца традыцыйным **эталонам, ці стандартам жыццядзейнасці**—і гэта трэба асабліва падкрэсліць. Такое рацыянальнае спажыванне павінна брацца за аснову «спажывецкай карзінкі». У гэтым выпадку можна згадзіцца, што мінімальная заработная плата будзе вызначацца ў размеры 70 працэнтаў ад «спажывецкай карзінкі». Толькі тады аплату працы можна лічыць справядлівай.

Калі ж «спажывецкую карзінку» па свайму саставу і структуры вызначыць на ўзроўні пражытачнага мінімуму (і гэту тонкасць неабходна падкрэсліць таксама) для працуючага і крытэрыем ацэнкі браць захаванне працаздольнасці **як ніжэйшай мяжы аднаўлення рабочай сілы,** тады пра якія 70 працэнтаў ад гэтага ўзроўню можна гаварыць пры разліку мінімальнай заработнай платы? Дзяржкампрацы ж сёння вызначае самую нізкую мяжу платы за працу менавіта як 70 працэнтаў ад мінімальнага спажывецкага бюджэту. У такім выпадку неабходна вызначыць **пражытачны мінімум для працуючага і пражытачны мінімум для непрацуючага.** Менавіта пражытачны мінімум для непрацуючага і будзе з'яўляцца фізіялагічным, г. зн. мінімальна дапушчальным па біялагічных крытэрыях набору даброт, спажыванне якіх дазволіць толькі падтрымліваць жыццядзейнасць чалавека—і не больш. Напэўна, пра гэты ўзровень амерыканскай «спажывецкай карзінкі» і вялі размову прадстаўнікі Сусветнага банка.

Цяпер паглядзім на састаў і структуру нашай «спажывецкай карзінкі». Першая з іх была зацверджана пастановай Саўміна Рэспублікі Беларусь ад 26 лютага 1991 года. Другая, перагледжаная ў бок зніжэння ўзроўню спажывання адобрана і зацверджана тым жа Саўмінам 29 мая 1992 года. М. Віршыч піша пра тое, што цяпер «спажывецкая карзінка» стала больш «сціплай», таму што ў ёй няма спіртных напіткаў, тытунёвых вырабаў. Так, але ў ёй не стала таксама і кансерваў з агародніны, бахчавых, цытрусавых, вінаграду, фруктовых кансерваў. Ва ўсім раздзеле «Харчаванне» зменшылася спажыванне прадуктаў за год на 61,3 кілаграма: напрыклад, ёсць змяншэнне больш чым у два разы па каўбасных вырабах і вэнджаніне. Затое ўзрасло спажыванне бульбы, нязначна — фруктаў, свежых ягад і г. д. Вось вам і рацыянальнае харчаванне, «навукова абгрунтаванае» і «збалансаванае».

Значыцца, прынята «спажывецкая карзінка» для вызначэння мінімальнага пражытачнага бюджэту для працуючага. Тады чаму зноў мінімальная заработная плата разлічана на ўзроўні 70 працэнтаў ад «спажывецкай карзінкі»? Гэтае змяненне адбылося за даволі малы прамежак часу (з лютага 1991 года па май 1992 года); калі зніжэнне ўзроўню спажывання ў «спажывецкіх карзінках» і далей пойдзе такімі тэмпамі, дык праз 2—3 гады можам успомніць пра «блакадныя нарматывы» як узровень выжывання.

Цяпер пра разлік індэксаў спажывецкіх цэн па ўдзельнай вазе прададзенага насельніцтву тавару (менавіта прададзенага!) у дзяржаўным гандлі і спажывецкай кааперацыі, а таксама на рынках. Дазволю сабе сціплую заўвагу: калі ты атрымліваеш плату за сваю працу ў такіх памерах, што можаш дазволіць сабе пакупку толькі самай нізкай па цане варанай каўбасы, дык гэта яшчэ не азначае, што ты не любіш вэнджаную каўбасу. Натуральна, вараная каўбаса будзе павялічвацца ў аб'ёме закупак. Значыцца, усё больш будзе зніжацца цана спажываемага харчу, у нашым прыкладзе — каўбасы. Пры такім падыходзе праз год-два кошт «спажывецкай карзінкі» можа знізіцца **да фізіялагічнага ўзроўню.** Калі мы вылічваем «спажывецкія карзінкі» для ўстанаўлення ўзроўню аплаты працы, тады неабходна прадугледзець магчымасць набыцця палавіны тавару па самых нізкіх цэнах і палавіну — па самых высокіх. Тады не давядзецца скардзіцца на «савецкі гонар» і «адпаведную псіхалогію» людзей працы.

Значыцца, А. Бухвостаў не мае рацыі ў сваім меркаванні аб тым, што дзве трэці насельніцтва рэспублікі ледзь зводзяць канцы з канцамі? У газеце «Экономика и жизнь», № 44 за г. г. сказана, што, паводле міжнароднай методыкі, калі ў спажывецкім бюджэце працуючага больш за 50 працэнтаў сродкаў ідзе на харчаванне, гэта сведчыць аб надзвычай нізкім узроўні жыцця. У газеце «Рэспубліка» ад 5 лістапада апублікаваны зацверджаныя Дзяржкампрацы сярэднедушавыя мінімальныя спажывецкія бюджэты па стану на 1 кастрычніка 1992 года ў разліку на месяц у цэнах, што фактычна складаліся ў верасні гэтага года. Даныя такія, што на харчаванне насельніцтва затрачвае ад 50,4 працэнта (на жанчыну працаздольнага ўзросту і пенсіянерку) да 69,1 працэнта (на хлопчыка ва ўзросце ад 6 да 14 гадоў) мінімальнага спажывецкага бюджэту. Гаворачы пра 40 працэнтаў размеру МСБ, што ідуць на харчаванне, А. Бухвостаў прывёў яшчэ не самую змрочную лічбу — усё куды горш.

З публікацый у друку вядома, што сярэднедушавы мінімальны спажывецкі бюджэт на сям'ю з чатырох чалавек складае 2.456 рублёў. З іх на харчаванне трацілася 1.574,3 рубля, на адзенне, бялізну і абутак — 481,4, прадметы культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння — 216,3, аплату жылля і камунальных паслуг —51,6 рубля і на быт, паслугі, транспарт — па 58,9 рубля. Думаю, што гэтыя лічбы без складаных разлікаў можа лёгка прааналізаваць кожная сям'я. Якія пачуцці ўзнікнуць пры гэтым? Смешна і гаварыць у даным выпадку пра віну нейкіх там «агітатараў».

Л. КАРНЯЛЮК, супрацоўнік Беларускага рэспубліканскага савета прафсаюза работнікаў аўтасельгасмаша.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Яўген ВАЙТОВІЧ:

«КУЛЬТУРА—ВЫШЭЙ ПАЛІТЫКІ І ЛЮБОЙ ІДЭАЛОГІІ»

— Спадар міністр, вы нядаўна вярнуліся з Францыі, дзе ўдзельнічалі ў канферэнцыі міністраў культуры Еўропы. Наколькі плённай і карыснай была паездка?

— Канферэнцыя пад назвай «Вялікая Еўропа ў Парыжы» была наладжана Саветам Еўропы — арганізацыяй, штабкватэра якой знаходзіцца ў Страсбургу. Што значыць — Вялікая Еўропа? Гэта новая Еўропа, не ад Атлантыкі да Савецкага Саюза, як лічылася раней, а ад Атлантыкі да Урала.

Канферэнцыя праходзіла ў два этапы. У дыскусіях першага этапа ўдзельнічалі еўрапейскія інтэлектуалы — вядомыя дзеячы культуры. У пяці секцыях разглядаліся праблемы кінематографа, тэлебачання і інфармацыі, тэатра і г. д.

Я выступіў у самым канцы канферэнцыі. Расказаў прысутным пра краіну, якую меў гонар прадстаўляць: пра тое, што яна нібы пазначана лічбай 20. 20 працэнтаў лепшых зямель Беларусі знаходзяцца ў зоне, якая пасля катастрофы на ЧАЭС забруджана радыенуклідамі, што на гэтай самай «бруднай» тэрыторыі жыве 20 працэнтаў насельніцтва, што толькі 20 працэнтаў усіх жыхароў рэспублікі гавораць на беларускай мове... Я выказаў у сваім выступленні думку, што, нягледзячы на ўсю складанасць становішча маладой незалежнай дзяржавы, адной з галоўных стратэгічных задач для нас з'яўляецца адраджэнне нацыянальнай культуры, мовы.

— У галіне культуры ў нас сапраўды адбываюцца надзвычай складаныя і парадаксальныя з'явы: з аднаго боку — адраджэнне, беларусізацыя, вяртанне да народных каранёў, з другога — камерцыялізацыя, наступ масавай культуры; вялікі поспех фальклорных калектываў у замежных гледачоў і заняпад вясковых бібліятэк, дамоў культуры; жабрацкае становішча работнікаў сферы культуры... Што можа сказаць накonт гэтага міністр?

— Толькі тое, што культура, як і раней, ва ўнітарнай дзяржаве, якой быў СССР, у незалежнай Рэспубліцы Беларусь застаецца ўсё яшчэ ў ролі падчаркі. Да яе ставяцца ў нас як да нечага другараднага. Матэрыяльнае становішча творчай інтэлігенцыі Беларусі сёння вельмі цяжкае.

Міністэрства культуры неаднойчы звярталася да ўрада, Вярхоўнага Савета, каб выправіць такое становішча. Усе пагаджаюцца, што трэба змяніць адносіны да творчай інтэлігенцыі, якая з'яўляецца душой нацыі. Вялікія надзеі ўскладаем на прыняцце Вярхоўным Саветам Закона аб падатках, якім прадугледжваюцца льготы творчым калектывам.

— Беларусь вельмі ганарылася тым, што яна першай сярод саюзных рэспублік прыняла Закон аб культуры. Як працуе гэты Закон?

— Не ў поўную меру. Скажам, Закон прадугледжвае выдзяленне трох працэнтаў ад нацбюджэту на культуру. Але на самай справе нам далі значна менш.

Праўда, у некаторых момантах Закон аб культуры някепска яе абараняе. Напрыклад, ён стаіць на варце інтарэсаў устаноў культуры. У апошні час нам давялося сутыкнуцца з такімі фактамі, калі асобныя «энтузіясты» спрабавалі проста выкінуць на вуліцу размешчаныя ў былых культавых будынках установы культуры. Закон у гэтым выпадку прадугледжвае, што той, хто становіцца гаспадаром будынка, павінен паклапаціцца пра новае памяшканне для музея, скажам, або для бібліятэкі, дзе яны змаглі б функцыяніраваць.

— Яўген Канстанцінавіч, зараз, як мы ведаем, пустуюць і зусім зачыняюцца вясковыя ўстановы культуры. Затое адкрываюцца, будуюцца новыя цэрквы, касцёлы... І людзі, якія ніколі не лічылі сябе вернікамі, былыя атэісты, камуністы — усе прыхінуліся да Бога. Як вы ацэньваеце гэту сітуацыю?

— Сітуацыя паказвае, што рэлігія займала ў жыцці нашага народа даволі значнае месца. Яна дапамагала выхоўваць яго духоўныя і маральныя якасці, была для многіх арыенцірам у жыцці. Пасля рэвалюцыі пазачынялі культавыя ўстановы, паскідалі з іх крыжы і паадкрывалі хаты-чытальні, клубы... Народу абвясцілі, што Бога няма. Але не змаглі запоўніць духоўны вакуум у душах людзей, многія з іх аказаліся спустошанымі, зняверанымі ў тых каштоўнасцях, якія прапагандаваліся савецкай уладай. І людзі сталі вяртацца да Бога, Але я лічу, што ў перспектыве і царква, і ўстановы культуры — кожны зойме сваю нішу ў складанай структуры духоўнага жыцця народа.

— Я хацела б закрануць такі аспект: дзяржава і культура. Якім вам бачыцца іх узаемадзеянне?

— Імкненне звесці ўсю культуру да культуры дзяржаўнай, абвяшчэнне палітычных прыярытэтаў прыярытэтамі культуры прывялі, як мы ўжо ведаем, да ідэалагічнага дыктату, дзяржаўнага культурнага арбітражу, разліку на масавую вытворчасць і масавае спажыванне культуры, адзяржаўленню творчых саюзаў. Палітызацыя культуры дазволіла ў кароткі час стварыць яе інфраструктуру, аднак рэзка звузіла прастору магчымых культурных ініцыятыў і прывяла да становішча, калі спецыфіка нацыянальнага культурнага развіцця Беларусі, як і іншых рэспублік, набыла знешні, дэкаратыўны характар.

Дзяржава павінна ўзаемадзейнічаць з культурай на іншых прынцыпах — стымуляваць, падтрымліваць. Кіраваць культурай абсалютна бесперспектыўная справа. Культура — вышэй палітыкі і любой ідэалогіі. Культура сама фарміруе духоўнасць нацыі.

— Вы сказалі, што дзяржава павінна ўсё ж быць спонсарам культуры, стымуляваць, праграміраваць яе развіццё. Наколькі прафесіянальна дзейнічае і ажыццяўляе сваю палітыку Міністэрства культуры: апіраецца на навукова абгрунтаваную канцэпцыю развіцця культуры альбо, як і раней, інтуітыўна— метадам спроб і памылак?

— У мяне на стале некалькі цікавых дакументаў. Вось адзін з іх — «Комплексны план эстэтычнага выхавання насельніцтва рэспублікі да 2000 года». Ён распрацоўваўся спецыялістамі шэрагу інстытутаў і ціха сканаў неўзабаве пасля свайго нараджэння. Наступны — «Асноўныя напрамкі развіцця матэрыяльна-тэхнічнай базы на 13 пяцігодку». Што засталося ад яго? Пяцігодкі і той няма.

Праграма «Спадчына», бадай, найбольш блізкая да канцэпцыі развіцця культуры. Наступнай была напісана і прынята «Праграма па прапагандзе развіцця сацыяльнай сферы». Яшчэ адна — «Крызісныя з'явы ў развіцці культуры». З іх мы зрабілі выцяжку — «Тэзісы асноўных напрамкаў развіцця культуры», а потым і «Асноўныя напрамкі развіцця культуры».

Дадам яшчэ, што створаны і дзейнічае творчы калектыў (яго ўзначальвае Адам Мальдзіс), які заняты распрацоўкай канцэпцыі развіцця нашай культуры. Работа ўжо ў завяршальнай стадыі, яна абмяркоўвалася на калегіі міністэрства, вядзецца дапрацоўка з улікам заўваг і дапаўненняў.

— Не маглі б вы акрэсліць асноўныя моманты гэтай канцэпцыі?

— Я выдзеліў бы тры напрамкі: першы — выжыць. У былых сацыялістычных краінах вядома, у такі самы перыяд, як у нас цяпер, закрылася палавіна тэатраў і кінатэатраў, мноства ўстаноў культуры. Наша ж задача ў гэты цяжкі час захаваць тое, што ёсць, не даць памерці ніводнаму творчаму калектыву. Гэта няпроста. Я маю маральнае права пахваліцца, што за апошнія тры гады нам удалося адкрыць 6 беларускамоўных тэатраў там, дзе іх раней не было, новыя музеі (2 музеі Багдановіча, музей Купалы — у Акопах, краязнаўчы Міцкевіча ў Навагрудку і іншыя). Працуюць нядаўна створаная дзяржаўная капэла пад кіраўніцтвам Віктара Скарабагатава, новы калектыў класік-авангард, увогуле 10 новых мастацкіх калектываў створаны ў апошні час.

Адмаўляемся ад ўсялякіх пампезных мерапрыемстваў, фестываляў, гастроляў, каб захаваць сродкі на канкрэтныя неабходныя справы.

Другі накірунак — адраджэнне нацыянальнай культуры па праграме «Спадчына». І трэці — інтэграцыя ў сусветны культурны працэс. Так сказаць —сябе паказаць і карыснае пераняць.

— Існуе такая думка, што стан нашай культуры самым цесным чынам звязаны са становішчам нацыянальнай інтэлігенцыі, яе статусам у грамадстве, яе маналітнасцю, нарэшце...

— Напэўна, такое меркаванне не беспадстаўнае. Калі гаварыць увогуле пра беларускую інтэлігенцыю, то мы ведаем, што слой яе ў нашым грамадстве вельмі тонкі. У сваю чаргу творчая інтэлігенцыя ва ўсіх цывілізаваных краінах — гэта авангард атрада інтэлігенцыі. У нас жа атрымліваецца, што беларуская творчая інтэлігенцыя не кансалідуецца паміж сабою. Адасоблена, аўтаномна існуюць дзеячы літаратуры, кіно, тэатра, музыканты... У кожнага свае інтарэсы.

Я ўпэўнены, у нашай краіне трэба стварыць Акадэмію мастацтваў і літаратуры. Міністэрства культуры можа практычна дапамагчы ў гэтым.

— Мастакі, творчыя людзі ў ранейшыя часы скардзіліся на адсутнасць свабоды, магчымасці праявіць сваю індывідуальнасць. Цяпер, як вядома, яны атрымалі доўгачаканую свабоду. Але чаму няма тых геніяльных, таленавітых твораў, якія яны абяцалі народу?

— Мастакі нашы атрымалі свабоду. Але яна ўяўная. Няма цэнзараў, чыноўнікі баяцца слова сказаць, каб іх не затапталі, нават тады, калі трэба сказаць. Зняты ўсе забароны і адміністрацыйныя рамкі. Але адначасова з гэтым людзі мастацтва трапілі ў эканамічную пастку — куды больш жорсткую, чым ідэалагічная. Яны знаходзяцца яшчэ ў большай залежнасці, чым раней. Давайце возьмем кінематограф. Тое, што ў нас было па рэпертуару, пракатная палітыка — усё гэта было ў некалькі разоў вышэйшым па ўзроўню за цяперашні стан. Раней маглі пакласці на паліцу некалькі дзесяткаў карцін, а зараз увогуле не паказваюць айчынныя фільмы. 90 працэнтаў фільмаў — рэпертуар амерыканскі. Ды каб жа толькі тое, але зноў жа — гэта не лепшая амерыканская прадукцыя: прастытуткі, наркаманы, пачвары, гвалтаўнікі. Гэта амаральна. Будзем ставіць пытанне на калегіі па пракату фільмаў. Трэба выкарыстоўваць французскую методу — устанаўліваць квоты, санкцыі. Дэманструеш амерыканскі фільм — плаці двайную плату. А тыя грошы пойдуць на падтрымку нацыянальнага кінематографа.

— А Закон аб культуры прадугледжвае абарону ад інтэрвенцыі замежнай культуры?

— Так. Але вельмі неканкрэтна. Згодна з гэтым Законам створана міжведамасная камісія па абароне ад прапаганды парнаграфіі, сексу і насілля. Але яна толькі пачынае працаваць. Зараз рыхтуецца Закон аб кіно, у якім вельмі канкрэтна ўсё будзе вызначана.

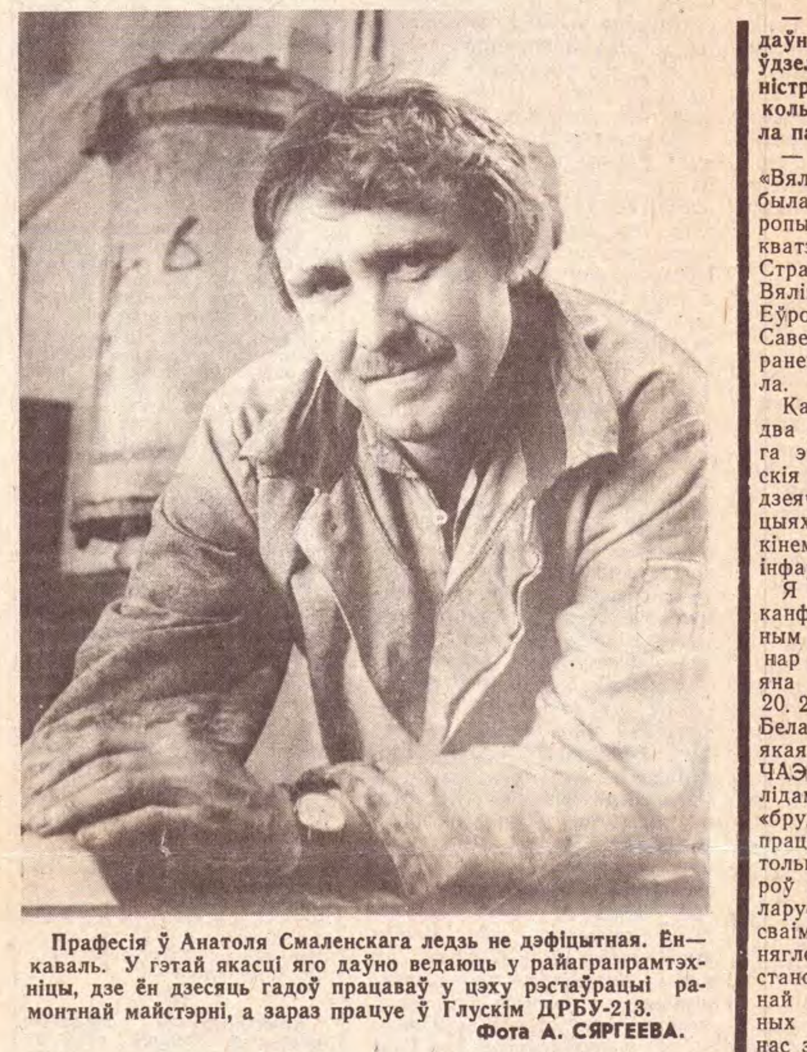
— Інтэграцыя беларускай культуры ў сусветны культурны працэс, міжнародны менеджмент — гэта ўсё высокія матэрыі, а калі пабываеш у нашых вёсках, то разумееш, які там заняпад культуры, духоўнага жыцця. Хіба вы гэтага не ведаеце?

— Вы закранулі «ахілесаву пяту» — сельскую культуру. Да такога заняпаду яна прыйшла даволі лагічным шляхам, у выніку рэвалюцыйных навацый, калі быў разбураны ўклад жыцця селяніна, асновы яго культурнага асяроддзя. Усё адметнае, што існавала ў той ці іншай вёсцы, было уніфікавана. У застойныя часы давалася дырэктыва — колькі самадзейнасці, колькі прафесіяналаў. Праўда, была прынята дзяржаўнай эстэтычна-музычная праграма — каб у цэнтры калгаса былі абавязкова клуб, музычная школа і вакол іх усё круцілася. Напэўна, карысць людзям усё ж была. Але цяпер утрымліваць такія школы за дзяржаўны кошт няма магчымасці. Праблема вельмі цяжкая, Міністэрства культуры сумесна з работнікамі культуры сяла актыўна шукае нейкае выйсце. Ёсць ужо цікавы вопыт. Напрыклад, сельскія клубы спецыялізуюцца як клубы народных рамёстваў, народнай творчасці. Але без дзяржаўнай падтрымкі выжыць ім будзе цяжка.

— Скажыце, калі ласка, Яўген Канстанцінавіч, Міністэрства культуры — калектыў аднадумцаў?

— Калі я прыйшоў у міністэрства ў якасці яго кіраўніка, было даволі складанае становішча — ішла рэарганізацыя, скарачэнне. Пакуль не выкрышталізавалася структура міністэрства, не падабраліся кадры... Цяпер, я лічу, у нас самая аптымальная структура. Спецыялісты працуюць па напрамках. Атмасфера добрая. Працуецца, хоць і нялёгка, але настроены мы стрымана-аптымістычна.

Гутарыла Таццяна АНТОНАВА.

Прафесія ў Анатоля Смаленскага ледзь не дэфіцытная. Ён—каваль. У гэтай якасці яго даўно ведаюць у райаграпрамтэхніцы, дзе ён дзесяць гадоў працаваў у цэху рэстаўрацыі рамонтнай майстэрні, а зараз працуе ў Глускім ДРБУ-213.

Фота А. СЯРГЕЕВА.

КАШТОЎНЫЯ ПАПЕРЫ

ЧАС СТВАРАЦЬ ДЭПАЗІТАРЫІ

Сёння на рынку каштоўных папер найбольш поўна сябе праяўляюць бадай што толькі брокерскія (дылерскія) канторы, робяцца спробы стварэння інвестыцыйных фондаў. А вось дэпазітарыі як крайне важны элемент гэтага рынку адсутнічаюць наогул.

Што гэта такое — дэпазітарый? У літаральным перакладзе з французскай — «сховішча». У інтэрпрэтацыі Закона Рэспублікі Беларусь «Аб каштоўных паперах і фондавых біржах» дэпазітарый — спецыялізаваная ўстанова, якая займаецца дзейнасцю па ўліку, разліках і захоўванню каштоўных папер. Гэта значыць дэпазітарый павінен ажыццяўляць бухгалтарскі ўлік каштоўных папер, рабіць разлікі па здзелках з імі і ажыццяўляць захоўванне іх бланкаў. Дэпазітарыяў у нас пакуль няма.

У той жа час жыццё не стаіць на месцы: на гэтай сесіі чакаецца прыняцце Закона аб прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці. Калі гэта адбудзецца, дык неўзабаве на рынак каштоўных папер хлыне такая колькасць тых жа акцый, што, не маючы адпаведнай інфраструктуры, рынак проста захлынецца.

Ці ёсць выйсце з гэтага становішча, ці можна дастаткова хутка вырашыць праблему? Можна. У нас ужо існуе сетка ўстаноў з функцыямі, аналагічнымі функцыям сеткі дэпазітарыяў. Гэта сістэма банкаўскіх устаноў. Як вядома, банкі, як і дэпазітарыі, ажыццяўляюць функцыі бухгалтарскага ўліку, разлікаў і захоўвання — але толькі грашовых сродкаў. Неабходна да ўжо існуючай «каляіны» па грошах дабудаваць другую — па каштоўных паперах, і мы атрымаем універсальную сістэму. Банкаўская сетка рэспублікі з'яўляецца дастаткова развітой (каля 400 банкаў і іх філіялаў), а значыць, і лёгкадаступнай; усе банкі звязаны паміж сабой сістэмай тэлекамунікацый праз вылічальны цэнтр Нацыянальнага банка. Наяўнасць спецыяльных службаў захоўвання і перавозкі каштоўнасцей таксама мае немалаважнае значэнне. Улічваючы гэтыя акалічнасці, Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь распрацаваў палажэнне аб дэпазітарыі і інструкцыю аб парадку ўліку, разлікаў і захоўвання каштоўных папер у дэпазітарыі. У іх, у прыватнасці, прадугледжваецца, што дэпазітарыем можа быць толькі ўстанова банка. Здзелкі па акцыях і аблігацыях, няўлічаных у дэпазітарыі, прызнаюцца несапраўднымі (таксама прызнаюцца несапраўднымі самі здзелкі, няўлічаныя ў дэпазітарыі). У дэпазітарый становяцца на інфармацыйнае абслугоўванне прафесіянальныя ўдзельнікі рынку каштоўных папер.

У чым перавагі прапануемай сістэмы стварэння сеткі дэпазітарыяў?

Па-першае, захаванасць, хуткасць і кваліфікаваная апрацоўка эканамічнай інфармацыі аб каштоўных паперах і праводзімых з імі здзелках.

Па-другое, дакладнасць, надзейнасць, бяспека. Выказаўшы жаданне набыць каштоўную паперу, вы практычна на ўсе 100 працэнтаў будзеце гарантаваны, што вам не падсунуць каштоўную паперу неіснуючага эмітэнта ці фальшывую. Аналагічна, прадаючы каштоўную паперу, вы будзеце застрахаваны ад нядобрасумленнасці пакупніка.

Па-трэцяе, дэматэрыялізацыя эмісіі і каштоўных папер. Гэта значыць, усе каштоўныя паперы ўлічваюцца ў дэпазітарыі ў выглядзе запісаў па спецыяльнаму рахунку эмітэнта ці інвестара, пры гэтым наяўнасць бланка (сертыфіката) каштоўнай паперы зусім неабавязковая. Дакументам, які юрыдычна пацвярджае права ўласнасці на тую ці іншую каштоўную паперу, будзе з'яўляцца толькі выпіска са спецыяльнага рахунку. Такім чынам, эмітэнт набывае магчымасць ажыццяўляць беспапяровую эмісію каштоўных папер, што з'яўляецца істотным момантам ва ўмовах няспыннага росту цэн, у тым ліку і на бланачную прадукцыю.

Па-чацвёртае, дэпазітарыі возьмуць на сябе функцыі ўліку інвестараў таго ці іншага эмітэнта, забяспечаць выплату дывідэндаў і г. д.

Сяргей ЖАЎНЯРОВІЧ, начальнік упраўлення каштоўных папер Нацыянальнага банка РБ.

ДОМ МЕЙЦІНЫХ— МУЗЕЙ ШАГАЛА

Днямі раз'ехалася ў дзве двухпакаёвыя кватэры вялікая яўрэйская сям'я Мейціных, якая дагэтуль жыла ў доме па вуліцы Пакроўскай, 11, у Віцебску. З 5 ліпеня гэтага года, пасля адкрыцця ў гэтым будынку Дома-музея Шагала, сям'я жыла сярод экскурсій і экспазіцый. Тым не менш, для Мейціных гэта было досыць звычайна, бо яшчэ задоўга да таго, як у нашых турыстаў з'явіўся інтарэс да шагалаўскіх мясцін, дарожку да дома на Пакроўскай, дзе з канца XIX стагоддзя і да пачатку 20-х гадоў гэтага жылі Шагалы, праклалі аматары творчасці Марка Захаравіча з Еўропы, Амерыкі, Японіі і іншых краін. Іх сустракалі не толькі сцены традыцыйнага яўрэйскага дома-камяніцы, але і быт, і дух землякоў у суродзічаў Марка Шагала. Гэта кранала душы тых, для каго гасцінна расчыняліся дзверы дома Мейціных—музея Шагала.

В. КАЛІНОЎСКІ.

РОЗГАЛАС

УСЁ, ШТО ВЫШЭЙ ДЗЕВЯТАГА ПАВЕРХА, БУДЗЕ ГАРЭЦЬ ЯРКІМ ПОЛЫМЕМ

У Магілёве спынена будаўніцтва вышынных будынкаў па прычыне даволі нечаканай. Справа ў тым, што абласная пажарная служба не мае тэхнічных магчымасцей змагацца з пажарамі вышэй узроўню дзевятага паверха. Пажарныя машыны «вышынная дасяжнасць» выраблююць за мяжой, а каштуюць яны даволі дорага, прычым у СКВ. Такіх сродкаў мясцовая адміністрацыя не мае.

Барыс МІХЕЕЎ, БелаПАН.

Добрая вечарына адбылася ў мінскай бібліятэцы № 16 імя Цёткі. У чытальнай зале гучалі цымбалы, ліліся калядныя песні, смачна пахла блінамі. Вучні і настаўнікі сярэдняй школы № 73, бібліятэчныя супрацоўнікі, самадзейныя артысты ансамбля «Заслаўскія летуценнікі» арганізавалі цікавае відовішча—святкаванне Каляд на Беларусі.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

ХІБА ГЭТА СЁННЯ ГРОШЫ?

40-кватэрны жылы дом, які нядаўна пабудавалі ў Луніцы для калектыву райсельбуда, што называецца, пайшоў «з малатка». Але не на аўкцыёне—проста ў арганізацыі вырашылі кватэры не аддаваць, а прадаць сваім работнікам. Двухпакаёвыя былі ацэнены ў 127 тысяч рублёў, а трохпакаёвыя—у 175 тысяч. Праўда, у залежнасці ад стажу работы ў арганізацыі былі прадугледжаны значныя скідкі.

БелаПАН.

Трохграшовы Брэхт для багатых і бедных

У Альтэрнатыўным тэатры Беларусі адбылася прэм'ера спектакля «Трохграшовая опера» Брэхта. Прысутнічалі выключна багатыя — пастаянныя наведвальнікі клас - клуба. Для іх жа галерэя Віталёва адкрыла выстаўку карцін сучасных беларускіх мастакоў Сяргея Кантранкова і Андрэя Фядорчанкі. З 28 снежня спектакль і карціны змогуць убачыць усе астатнія гледачы.

Таццяна ШЧЭБЕТ, БелаПАН.

«ВЫБУХОВЫЯ» ЖАРТЫ

ГОМЕЛЬ. «Гавару па сакрэту: на крытым Цэнтральным рынку тысячам людзей падрыхтаваны «навагодні падарунак» — бомба з гадзіннікавым механізмам. Калі выбухне, не ведаю». На гэтым голас у тэлефоннай трубцы абарваўся.

У міліцыі насцярожыліся. Праўда, падобныя званкі тут не ўпершыню, паступалі сігналы аб тым, што быццам бы рыхтуюцца ўзарваць чыгуначны вакзал і універмаг. На шчасце, то былі жарты, аўтараў якіх міліцыя хутка ўзяла за каршэнь. А што на гэты раз?

Не верыць папярэджанню? Небяспечна. Таму пакупнікоў і прадаўцоў давялося з рынку эвакуіраваць і выклікаць сапёраў з Бабруйска. Дэталёвае абследаванне памяшкання паказала: зноў нехта пажартаваў. Рынак адкрыўся толькі на трэці дзень. Абураная грамадскасць горада патрабуе ад міліцыі выявіць жартаўнікоў, нахабнасць якіх ужо не ведае межаў.

У. ПЕРНІКАЎ.

А ПРА ВІТРЫНУ ЗАБЫЛІСЯ

Абсталёўваючы сігналізацыяй магазін СП «Астрабел», работнікі Фрунзенскага аддзялення «Аховы» забыліся пра вітрыну. Злачынцы аказаліся больш уважлівымі. Разбіўшы вітрыннае шкло, яны без боязі вынеслі каштоўнасцей на 662 долары. Затое ў Заводскім раёне сталіцы ахова не спала ў шапку і затрымала двух выкрадальнікаў ліставой медзі, 2 тоны якой спрабавалі вывезці з аўтазавода.

Сяргей ПАЎЛАЎ.

interfax ИНТЕРФАКС

Шасцёра парушальнікаў забіты пагранічнікамі пры ўзброенай спробе прарвацца з Афганістана ў Таджыкістан

Шасцёра парушальнікаў забіты, адзін затрыманы расійскімі пагранічнікамі пры спробе групы з 20 чалавек прарвацца ў нядзелю ў Таджыкістан з Афганістана. Сутычка адбылася на ўчастку пянджскага пагранатрада, паведамілі ў прэс-цэнтры штаба пагранічных войск Расіі.

Там жа ў нядзелю працягвалася пераправа таджыкскіх бежанцаў у Афганістан. Вялікая іх колькасць застаецца на таджыкскім баку ў непасрэднай блізкасці ад граніцы, а таксама на стадыёне ваеннага гарадка ў горадзе Пяндж.

Расійскія пагранічнікі перадалі Азербайджану 19 застаў на граніцы з Турцыяй і Іранам

У агульнай складанасці 19 застаў на граніцы Азербайджана з Іранам і Турцыяй перададзены апошнім часам расійскімі пагранічнікамі Камітэту па ахове дзяржаўнай граніцы Азербайджана. Як паведамілі «Інтэрфаксу» ў прэс-службе погранвойск РФ, два расійскія пагранатрады, што засталіся ў Азербайджане, перадалі 13 застаў на Ленкаранскім і 6 застаў на Прышыбскім участках граніцы, а таксама кантрольна-прапускны пункт «Астара» (Ленкаранскі пагранатрад).

Вывад пагранвойск РФ з азербайджанскай тэрыторыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з двухбаковым пагадненнем ад 6 кастрычніка 1992 года.

Абхазы ўзялі ў палон трох грузінскіх палкоўнікаў

Абхазскія фарміраванні захапілі ўвечары ў нядзелю штаб грузінскай арміі ў сяле Меркула Ачамчырскага раёна, дзе ўзялі ў палон трох грузінскіх палкоўнікаў. Пра гэта паведаміла ў панядзелак з Гудауты міністэрства абароны Абхазіі. У гэтым раёне, згодна з той жа крыніцай, за апошнія двое сутак разгромлены мотастралковы батальён грузінскай арміі.

Між тым, на лініі процістаяння грузінскіх і абхазскіх фарміраванняў каля ракі Гумiста паблізу Сухумі ў мінулыя суткі працягваліся перастрэлкі.

Паводле даных прэс-цэнтра міністэрства абароны Грузіі, два самалёты расійскіх ВПС зрабілі аблёт грузінскіх пазіцый.

ПРЫНЯТА КАМЮНІКЕ

Пасольства Рэспублікі Італія ў Рэспубліцы Беларусь і аддзел па гуманітарнай дапамозе, што паступае з-за мяжы, Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь распаўсюдзілі камюніке, у якім гаворыцца:

У адпаведнасці з пагадненнем паміж Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь і пасольствам Рэспублікі Італія ў Беларусі ў чэрвені г. г. заснаваны беларуска - італьянскі партнёрскі фонд, прызначаны для фінансавання мясцовых праектаў развіцця. Гэты фонд утвараецца за кошт сродкаў, выручаных ад рэалізацыі на беларускім рынку харчовай дапамогі па лініі ўрада Італіі.

З часу заснавання фонду ў рэспубліку паступіла і рэалізавана па ўзгодненых з італьянскім бокам цэнах звыш 1,5 тысячы тон лімонаў, каля 800 тон аліўкавага алею. Гэта дало магчымасць прыкметна папоўніць вітаміннай прадукцыяй рацыён насельніцтва рэспублікі, у першую чаргу жыхароў раёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС. Зрабіць уплыў на кан'юнктуру цэн на гэту прадукцыю з прычыны яе адносна нізкага кошту, акумуліраваць значныя сродкі на рахунку фонду.

8 снежня на пасяджэнні кіраўніцтва Беларуска-італьянскага партнёрскага фонду разгледжаны запыты на фінансаванне шэрагу сацыяльных праграм. Прынята рашэнне выдзеліць з рахунку фонду 40 млн. рублёў для аказання дапамогі ўстановам аховы здароўя, у тым ліку:

— 10 млн. рублёў 9-й клінічнай бальніцы г. Мінска для правядзення работ па рэканструкцыі і аснашчэнню гематалагічнага аддзялення, аддзялення рэанімацыі і інтэнсіўнай гематалогіі клінікі, што аказваюць спецыялізаваную медыцынскую дапамогу жыхарам раёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС:

— 19,5 млн. рублёў — рэспубліканскай медыка - генетычнай кансультацыі для закупкі лячэбнага харчавання (бялковых гідралізатаў) дзецям, хворым на фенілкетанурыю;

— 10 млн. рублёў — рэспубліканскаму дзіцячаму анкалагічнаму цэнтру для закупкі неабходнага абсталявання і медыкаментаў;

— 0,5 млн. рублёў — Цэнтральнаму камітэту Таварыства Чырвонага Крыжа Рэспублікі Беларусь для ўтрымання службы міласэрнасці.

БЕЛІНФАРМ.

З СЯБРАМ— НЕ ПА-СЯБРОЎСКУ

У выніку сёлетніх лясных пажараў згарэла і пашкоджана звыш мільёна кубічных метраў лесу на корані, што складае 19 працэнтаў гадавога аб'ёму высечкі драўніны па так званаму галоўнаму карыстанню. Страты, якія нанесены ляснoй гаспадарцы рэспублікі пажарамі, склалі амаль 227 мільёнаў рублёў.

Гэтыя сумныя лічбы паведаміла нядаўна дзяржаўная статыстыка. Яна прывяла і наступныя даныя: у 56 працэнтаў пажараў вінавата насельніцтва, у 14-ці — прадпрыемствы і арганізацыі. За нанесеныя страты спагнана 176,6 тысячы рублёў праз следчыя органы і 124,8 тысячы ў выглядзе штрафаў у адміністрацыйным парадку.

Варта заўважыць: апошнія лічбы не ідуць ні ў якое параўнанне з лічбамі нанесеных страт. І апошнія, відаць, далёка не поўныя. Да таго ж, гэта — прамыя страты, у якіх не ўлічана выгада, якую мы маглі б атрымаць. І ці можна дакладна ацаніць тое, што па сутнасці з'яўляецца бясцэнным — саму жывую прыроду?

Нагадаем — былую. Лясныя пажары (афіцыяльна — 7.743 выпадкі) прайшліся па плошчы 18,6 тысячы гектараў. І яшчэ нагадаем: у большасці выпадкаў наш зялёны сябар пацярпеў ад нас саміх. Відаць, сябар толькі на словах?

Хутка пачнецца розыгрыш Кубка СНД па футболу

У турніры прымуць удзел, гэта дакладна ўжо вядома, каманды 13 рэспублік былога СССР, якія падзелены на чатыры падгрупы. Праведзена жараб'ёўка. Каманда Беларусі выступіць разам са зборнымі Арменіі, Таджыкістана, Эстоніі. Пераможцы падгруп складуць паўфіналы. Магчыма, у турніры прымуць удзел каманды Украіны і Грузіі, якія пакуль што канчаткова не вызначыліся ў гэтым пытанні.

Будзем спадзявацца, што нас чакае цікавы футбол, які хацелася б паглядзець і па тэлебачанні, а каманда нашай рэспублікі заявіць аб сабе найлепшым чынам. Чакаем яе перамог.

ЯК ЗАКАПАЦЬ 50 МІЛЬЁНАЎ У ЗЯМЛЮ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

...ведвання аб'екта. Ну, што ж, чаго не бывае. Зараз прыйдзецца шукаць дадатковыя сродкі для выпраўлення тых недахопаў. Дзяржава, пэўна, іх ужо не дасць. Такім чынам, застаецца адзіны, праўда, нелегальны шлях: дзесьці штосьці прыпісаць, каб гэтыя самыя дадатковыя сродкі мець. Адзін з работнікаў Дзяржкамчарнобыля адкрыта і з горыччу прызнаў: 50 працэнтаў жылля для перасяленцаў здаецца з бракам. (Між іншым, 81 дом у п. Белае са здачы зняты. Вось так!).

Дарэчы, аб прыпісках. Усяго іх у правяраемых раёнах выяўлена на 5 мільёнаў 682,7 тысячы рублёў, што ўжо, уласна, і не дзіўна. Робіцца вядома як: складаецца нарад, і ён проста падпісваецца. Без праверкі выкананых аб'ёмаў. Падрадчык дагаворваецца з заказчыкам: маўляў, ты там асабліва ў лічбы не ўглядвайся, зрок можаш сапсаваць. Так з'яўляюцца прыпісаныя (а давайце рэчы назавём сваімі імёнамі — па сутнасці ўкрадзеныя) мільёны. Па Дрыбінскаму раёну — 2 мільёны 391,8 тысячы, па Глускаму — 1 мільён 176 тысяч рублёў, а далей, як гаворыцца, усюды, Клімавічы, Магілёў, Шклоў. Напрыклад, УКБ Глускага райвыканкома пералічвае Бабруйскаму ДБК за будаўнічыя работы ў в. Заеліца 82 мільёны 620 тысяч рублёў, з якіх 924 тысячы — чыстыя прыпіскі. 630—800 тысяч — вось такія лічбы. Значыць, трасі кішэнямі Саўмін, адшпільвай — хопіць усім. У нас бяда, гора, катастрофа — якія тут могуць быць рахункі?

2

Тут яшчэ такая акалічнасць. Хоць часам праз пень калоду, а жыллё будуецца. І засяляецца. Але іншы раз не тымі, для каго прызначана. Дапусцім, жыўжыў чалавек недзе на неабсяжных прасторах СССР, а тут перабудова, тут дарагоўля, канфлікты,— ну, ці мала яшчэ што. Вырашыў вяртацца дадому. Ён прыязджае, яму даюць дом. Скажам, у пасёлку Ходараўка Горацкага раёна. Даюць і яшчэ 41 сям'і, што складае 50 працэнтаў ад пабудаваных дамоў. Пабудаваных, падкрэслю, для сваіх, чарнобыльскіх перасяленцаў.

Тут, канешне, цяжка меркаваць адназначна, можна зразумець і бежанца з «гарачай кропкі», яму таксама нясоладка. Але што, скажыце, рабіць з тымі 1.347 сем'ямі, якія яшчэ жывуць на забруджанай тэрыторыі? Тым больш, што з запланаваных 2.086 кватэр для перасяленцаў сёлета пабудаваны толькі 693.

Я не спрачаюся, ёсць праблема ў гарадах, дзе перасяленцы кватэры здаюць, прадаюць, прапісваюць нейкіх родзічаў. Але гэта іншая тэма. А тут вось так. Мякка кажучы, нявесела.

3

Ну, а цяпер самае цікавае: выкарыстанне дзяржсродкаў на выплату льгот і кампенсацый. Больш канкрэтна: як і на што яны выкарыстоўваліся.

Напрыклад, вось так. Магілёўскі аблсавет аб'яднання прафсаюзаў з 213 мільёнаў рублёў, выдзеленых на аздараўленне людзей, 11,5 мільёна накіроўвае на будаўніцтва і рэканструкцыю ведамасных баз адпачынку і санаторыяў-прафілакторыяў. Справа, безумоўна, таксама карысная, але грошы прызначаны ўсё ж на мэтавае мерапрыемства. Ад таго, што з'явіўся яшчэ адзін санаторый, чалавек, які туды не з'ездзіў, здаравейшым, здаецца, не стане. Яшчэ 970 тысяч рублёў пайшло на ўтрыманне дадатковай колькасці апарату Савета. Мабыць, гэта таксама нейкім чынам звязана з аздараўленнем.

У 1992 годзе былі спісаны 23 пуцёўкі на 15,1 тысячы рублёў. І спецыялісты аддзелаў народнай асветы і аховы здароўя выдатна з'ездзілі ў круіз Адэса — Турцыя — Грэцыя. Спісана было таксама 12 пуцёвак у санаторый «Беларусь». Матывіроўка: недастатковая работа ўстаноў аховы здароўя па рэалізацыі пуцёвак для цяжарных жанчын і дзяцей, якія хварэюць на цукровы дыябет, і заніжаны попыт насельніцтва на іх у 1991 годзе (цікава было б спытаць у самога насельніцтва). Нагадаю, спісанне адбылося за кошт сродкаў, выдзеленых на аздараўленне.

Уласна кажучы, у кожнага свае патрэбы. Пры адной, так сказаць, фінансавай крыніцы. У Быхаўскім, Магілёўскім і Чавускім раёнах выяўлены неабгрунтаваныя выплаты кампенсацый кошту харчавання ў дзіцячых дашкольных установах на суму 4,5 мільёна рублёў.

Торфабрыкетны завод «Дняпроўскі» разлічваецца з прадпрыемствам «Роса» Мінчарнобыля Украіны амаль 50 тысячамі «льготных» грошай, спецыяльна пералічаных Быхаўскім райфінаддзелам.

А, напрыклад, у Магілёўскім аб'яднанні «Мясамалпром» усё наадварот. Грошы выдзелены на ўтрыманне службы радыелагічнага кантролю, а выплачана кампенсацыя на падзешаўленне харчавання на суму 105 тысяч. За адным разам аплацілі і бальнічныя — яшчэ 11 тысяч.

Ды і сама радыелагічная служба ў аб'яднанні даволі своеасаблівая. Там 4 чалавекі, і ў сёлетнім годзе яны «ўдарна» папрацавалі — правялі ажно 28 праверак. Прычым на Кіраўскім, Крычаўскім і Слаўгарадскім маслазаводах — у забруджаных месцах — ніводнай. І пры гэтым на ўтрыманне легкавіка, які замацаваны за службай, зрасходавана толькі за 3 месяцы 61 тысяча рублёў. Куды, цікава, ездзілі?

А вось, так сказаць, чарнобыльскае рэха. Пісаць пра гэта няёмка, таму што, напрыклад, у мяне захаваўся піетэт перад школай і настаўнікам. І тым не менш.

У 1991 годзе ў Касцюковіцкім раёне былі ліквідаваны Ветухноўская, Макранская, Брацькаўская і Саматэвіцкая сярэднія школы. Вучні і настаўнікі раз'ехаліся па рэспубліцы, а розныя каштоўныя рэчы засталіся. Іх бы раздаць ацалелым школам, аднак раённы аддзел адукацыі адкрыў гандаль. Ужо ў студзені — лютым гэтага года. Прадавалі швейныя машыны па 108, такарна-вінтарэзны станок — па 529, дываны — па 215, газавыя пліты — па 45 рублёў. Хто купляў? Прыватныя асобы.

У Ветухноўскай і Макранскай школах зніклі каштоўнасці на суму 158,7 тысячы рублёў: тэлевізары, магнітафоны, станкі, дываны, пыласосы, шафы, нават трактар Т-40. Канешне, нікуды яны не зніклі, недзе стаяць, але хто знойдзе канцы і як гэта назваць? Я ведаю як — крадзеж. Рэчы лічыліся за загадчыкамі гаспадарак.

Ад усяго гэтага можна проста стаміцца. І ніякіх эмоцый: мозг адмаўляецца ўспрымаць такую інфармацыю. Скандальную, але аднастайную, як . салдаты. Верагодна, тут і не патрэбны эмоцыі. Так, суайчыннікі некалькі асмялелі, але зараз трэба адказваць за свае ўчынкі. Ну, можа, я перабольшваю, можа і не адказваць. Пра такое прызнаюся, чуў мала. Хоць бы вярнуць у бюджэт разбазараныя грошы.

Дык вось, з агульнай сумы пераплат па капітальнаму будаўніцтву ў 5 мільёнаў 682,7 тысячы рублёў на 1 снежня спагнана 4 мільёны 16,7 тысячы. Ужо лягчэй. У рэшце рэшт за ўсё трэба плаціць.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

...чаных для публічнай дэманстрацыі ў кінатэатрах, відэасалонах, распаўсюджання праз відэатэкі і пункты пракату і абмену відэакасет, праз эфірнае і кабельнае тэлебачанне.

8. Устанавіць, што дзейнасць Дзяржаўнага рэгістра кіна-, відэафільмаў і кіна-, відэапраграм забяспечваецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, а таксама сродкаў ад уласнай гаспадарчай дзейнасці.

9. Міністэрству культуры ў месячны тэрмін распрацаваць і пасля ўзгаднення з зацікаўленымі міністэрствамі і ведамствамі, аблвыканкомамі і Мінскім гарвыканкомам зацвердзіць Палажэнне аб Дзяржаўным рэгістры кіна-, відэафільмаў і кіна-, відэапраграм, узор Дзяржаўнага рэгістрацыйнага пасведчання, якое дазваляе дэманстрацыю кіна-, відэафільмаў і кіна-, відэапраграм, а таксама правілы іх пракату на тэрыторыі рэспублікі.

10. Даручыць Міністэрству юстыцыі растлумачваць праз сродкі масавай інфармацыі палажэнні і нормы дзеючага заканадаўства аб адказнасці за прапаганду парнаграфіі, культу насілля і жорсткасці.

11. Кантроль за выкананнем дадзенай пастановы ўскласці на ўпраўленне па справах сацыяльна-культурнага комплексу і аддзел друку, радыё і тэлебачання Кіраўніцтва Справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

Першы намеснік кіраўніка Спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь А. САКАЛОЎСКІ.

24 снежня 1992 г. г. Мінск.

ГІСТОРЫЯ БЕЗ «БЕЛЫХ» ПЛЯМ

«Народ! Ты маеш сілу, ты пабудуеш сваё жыццё...»

Да 75-й гадавіны Усебеларускага з'езда (кангрэса)

Паэтаў і пісьменнікаў — лепшых з лепшых прадстаўнікоў кожнай нацыі, кожнага народа — не выпадкова называлі і называюць прарокамі. Яны вельмі часта прадказваюць тыя ці іншыя падзеі гісторыі, упэўнена зазіраюць у будучыню. Так было і ў канцы 1916 года, калі Максім Багдановіч пісаў, што наступаюць «суровыя і важныя часы», калі будзе вырашацца «ўвесь далейшы кірунак жыцця нашага краю»... Паэт-геній заклікаў усіх свядомых беларусаў яднацца і працаваць, каб «быў чутны і наш голас — голас Маладой Беларусі». Словы яго сталі прарочымі. Праз год, у снежні 1917-га, у Мінску на Усебеларускім з'ездзе (ці кангрэсе, як яго пачалі называць пазней) беларускія партыі і арганізацыі здолелі паяднацца дзеля агульнай, найвышэйшай мэты — адбудовы вольнай Беларусі. Але бальшавікі, толькі-толькі захапіўшыя ўладу, пайшлі на злачынства і гвалтоўна разагналі з'езд, разгарнулі шалёную антыбеларускую кампанію.

Сёння перад гісторыкамі стаіць надзвычай важная задача данесці да шырокага кола чытачоў праўду пра змаганне за беларускую дзяржаўнасць, стварэнне Беларускай Народнай Рэспублікі, аддаць належнае тым самаахвярным дзеячам, якія напачатку стагоддзя з гонарам ўзнялі бела-чырвона-белы сцяг і засталіся вернымі яму назаўсёды.

Ідэю правядзення Усебеларускага з'езда Масква, як стала нядаўна дакладна вядома, тады падтрымала поўнасцю. 2 снежня 1917 года па рэкамендацыі народнага камісара па справах нацыянальнасцей СНК РСФСР І. Сталіна Савет Народных Камісараў Расійскай рэспублікі пад старшынствам У. Леніна прыняў рашэнне выдзеліць Беларускаму абласному камітэту на арганізацыйныя патрэбы «9 тысяч рублей немедленно из пятимиллионного фонда. Признать принципиально возможной выдачу в случае необходимости и остальных 41 тысячи рублей из этого фонда». Хто ўстанавіў тую суму ў 50 тысяч — меркаваць, вядома ж, цяжка, але грошай гэтых на з'езд хапала спаўна. Вось толькі распарадзіцца імі як след — не ўдалося.

Праз чатыры дні пасля гэтага — 6 снежня 1917-га — «Известия ЦИК...» апублікавалі ўмовы, якія Беларускі абласны камітэт прымаў за аснову сумеснай работы з Наркамнацам па вырашэнню пытання аб «безоговорочном и полном самоопределении белорусского народа». Адначасова з прызнаннем улады Саветаў камітэт прызнаваў і Дэкрэт II Усерасійскага з'езда Саветаў аб зямлі.

Паўторым: Наркамнац СНК РСФСР і Сталін асабіста ў адпаведнасці з Дэкларацыяй правоў народаў Расіі пагаджаліся з ідэяй Усебеларускага з'езда. Умова была адна: з'езд склікаецца як ад імя Беларускага абласнога камітэта, так і ад імя Савета ў Мінску. Улада ў краі павінна была быць перададзена выбранаму на з'ездзе Савету рабочых, сялянскіх і салдацкіх дэпутатаў. Гэта, прынамсі, сцвярджала і газета «Вольная Беларусь» (нагадаем: яе рэдагаваў Язэп Лёсік): на з'ездзе будзе ісці гаворка пра абвяшчэнне Беларускай дэмакратычнай рэспублікі ў складзе Віленшчыны, Міншчыны, Магілёўшчыны, Віцебшчыны, Гродзеншчыны, заходніх паветаў Смаленшчыны і паўночнай часткі Чарнігаўшчыны.

Як вынікае з дакументаў, дэлегатаў на з'езд выбіралі больш-менш справядлівым, цывілізаваным шляхам: і ў арміі, і ад бежанскіх арганізацый, і ад мясцовых Саветаў рабочых і салдацкіх дэпутатаў, валасных і павятовых земстваў, гарадскіх дум, настаўніцкіх камітэтаў... Дарэчы, ні тады, ні сёння ў архівах не выяўлены хоць бы адзін пратэст Аблвыканкомзаха адносна працэдуры выбараў ці норм прадстаўніцтва. А гэта, вядома, шмат аб чым сведчыць.

Стэнаграма Усебеларускага з'езда, трэба думаць, вялася. Яшчэ 3 снежня 1917 года газета «Белорусская Рада» змясціла аб'яву наконт таго, што для працы на з'ездзе патрэбны два вопытныя стэнаграфісты. Які лёс стэнаграмы — невядома пакуль што. Як успамінаў Кастусь Езавітаў, усе матэрыялы з'езда захоўваліся ў Тамаша Грыба ў двух вялікіх партфелях. На працягу ўсяго 1918-га Т. Грыб казаў, што рыхтуе матэрыялы да выдання, але дзе яны падзеліся — таксама невядома. Асобныя дакументы захаваліся ў архіве Беларускай Народнай Рэспублікі, які быў доўгі час схаваны ад народа за шчыльнымі дзвярыма партыйнага архіва КПБ. Прынамсі, там зберагліся арыгіналы пратаколаў ваеннай секцыі і фракцыі левых (фонд 62, воп. 1, спр. 200, 201).

У тагачасным беларускім друку з'езд асвятляўся даволі шырока. Але найбольш поўна і блізка да стэнаграфічнай дакладнасці — капітанам Яўгенам Ярушэвічам у газеце «Белорусская Рада». Выданне гэта вельмі рэдкае, у Мінску адзіны вядомы экземпляр знаходзіцца таксама ў былым партархіве.

Сёння, на нашу думку, прыйшоў той час, калі чытачы маюць права і павінны ва ўсім паспрабаваць разабрацца самі. Таму «Звязда» ў наступным годзе надрукуе дакументы, што раскажуць пра тыя падзеі.

ФІЛЬМЫ ТЫДНЯ

- **«ХАЧУ Ў АМЕРЫКУ»**
- **«АГЕНТЫ КДБ ТАКСАМА ЎЛЮБЛЯЮЦЦА»**
- **«МУЖЧЫНЫ І ЖАНЧЫНЫ»**
- **«КІШАН І КАНХАЯ»**

Работа над новым каляровым мастацкім фільмам

«ХАЧУ Ў АМЕРЫКУ»

заканчваецца ў Беларускім Цэнтры маладых кінематаграфістаў. Ён здымаецца на базе кінастудыі «Беларусьфільм». Сцэнарый карціны напісаў Яраслаў Філіпаў, пастаноўшчык—Сяргей Ніканенка, добра знаёмы гледачам па сваіх папярэдніх яскравых акцёрскіх і рэжысёрскіх работах. Ён таксама выконвае ў стужцы і адну з роляў.

Фільм з упэўненасцю можна было б аднесці да захапляючай лірычнай камедыі становішчаў, калі б не магутны паток аўтарскай іроніі, якая ў цэлым характэрная для творчай манеры Сяргея Ніканенкі. Дзякуючы гэтаму камедыя набывае якасці вострасатырычнай пародыі на сучасны пацяшальны кінематограф.

...Таленавіты студэнт Ігар стварыў цудоўны агрэгат, які здольны спыняць рухавікі машын і самалётаў на адлегласці. Навуковы эксперымент, праведзены ім, уразіў сваімі вынікамі. Зразумела, усё гэта становіцца вядомым ЦРУ. За Ігарам і яго вынаходствам пачынаецца сапраўднае паляванне. Нейкая амерыканская фірма запрашае хлопца працаваць у іх. Дачка мільянера Нора Эпштэйн гатова стаць жонкай нашага студэнта. Ці трэба гаварыць, што Нора працуе на ЦРУ! Але не дрэмле і КДБ...

У здымках гэтай захапляючай і па-сапраўднаму смешнай кінакамедыі заняты папулярнейшыя кінаакцёры—Алег Табакоў, Інакенцій Смактуноўскі, Валянцін Гафт, Таццяна Васільева, Вера Сотнікава, а таксама маладыя—Міхаіл Палатнік, Вольга Талсцецкая і іншыя. А крэдытавалі яе вытворчасць пры садзейнічанні страхавой кампаніі «Альвета» Упраўленне акцыянернага камерцыйнага Белпрамбудбанка па Мінскай вобласці, Упраўленне Белбізнесбанка па Мінскай вобласці, Ашчадны банк Рэспублікі Беларусь і сумеснае прадпрыемства «СЕН». Гэтыя сур'ёзныя дзелавыя партнёры сталі сапраўднымі аднадумцамі стваральнікаў фільма.

Новую каляровую мастацкую кінастужку

«АГЕНТЫ КДБ ТАКСАМА ЎЛЮБЛЯЮЦЦА»

стварылі сумесна кінамайстры Расіі і Чылі. Аўтары сцэнарыя —Аляксандр Адабаш'ян, Себасцьян Аларкон і Аляксандр Барадзянскі, рэжысёр-пастаноўшчык —Себасцьян Аларкон.

...У Сант'яга прылятае супрацоўнік Камітэта дзяржбяспекі Міша разам з марфлотаўцам Эдзікам, з якім малады кадэбіст пазнаёміўся ў самалёце. Прадпрымальны Эдзік спярша наведвае разам з Мішам дом, які калісьці належаў Марфлоту. Зараз у гэтым доме, як высветлілася, размясціўся «масажны салон». Там і пазнаёміўся агент Міша з «масажысткай» Паолай, якая назвалася музычным прадзюсерам. Музычны прадзюсер, якая ў вольны час падзарабляе масажам мужчын? Зрэшты, чаго не бывае ў працвітаючым грамадстве капіталу... Пакуль Эдзік ліхаманкава шукаў магчымасць збыць каму-небудзь дэфіцытны прадукт—сперму чорнага казла, Міша круціў раман з Паолай. А ў яе аказаўся занадта раўнівы жаніх...

У гэтай вясёлай камедыйнай стужцы з поспехам зняліся вядомыя акцёры—Сяргей Газараў, Армен Джыгарханян, Леанід Кураўлёў, Наталля Крачкоўская, Луіс Краксата, Луіс Аларкон, Сяргей Ніканенка, Глорыя Мунчмеер і іншыя.

Кінастудыя «Масфільм» перадае на суд гледачоў новую каляровую мастацкую кінастужку

«МУЖЧЫНЫ І ЖАНЧЫНЫ».

Аўтары сцэнарыя—Аляксандр Барадзянскі і Уладзіслаў Ханагаеў, рэжысёр-пастаноўшчык — Соня Альбекава.

Герой гэтай немудрагелістай лірычнай камедыі—халасцяк са стажам архітэктар Міхаіл Веснін, якога аднойчы паслалі ў камандзіроўку ў сталіцу—паказаць новыя эскізы. Але камандзіроўка—толькі прычына. На самой справе клапатлівы дырэктар марыў з дапамогай клуба знаёмстваў, які адкрыўся ў Маскве, уладкаваць лёс аднаго з лепшых сваіх супрацоўнікаў, народжанага, на яго думку, для сямейнага жыцця...

Галоўныя ролі ў карціне выконваюць Маргарыта Церахава, Георгій Буркоў, Валянцін Гафт, Зоя Зялінская, Кацярына Васільева, Уладзімір Басаў.

Аматарам меладрамы адрасавана каляровая двухсерыйная індыйская мастацкая кінастужка

«КІШАН І КАНХАЯ»,

створаная рэжысёрам Ракешам Рашанам па сцэнарыю Раві Капура і Міхана Каула.

І зноў традыцыйны для індыйскай карціны сюжэт: браты-блізняты, якія разлучаны ў маленстве. Доўгія гады яны не падазравалі аб існаванні адзін аднаго, але прырода надзяліла іх цудоўнай асаблівасцю: кожны адчуваў боль брата як свой уласны.

У галоўных ролях заняты Аніл Капур, Мадхуры Дзіксіт, Шылка Шырадкар, Амрыш Пуры.

Навагодні гараскоп

З Дэлі передае кар. ІТАР—ТАСС Сяргей БУЛАНЦАЎ.

У КАЗЯРОГА апошнія дні адыходзячага года пазначаны святочным настроем. Вы дасягнулі амаль усяго, да чаго імкнуліся. Пазіцыі вашы надзейныя, наперадзе — слава і пашана, але дастануцца яны нялёгка. Чакайце прыемных паведамленняў 30 снежня. За навагоднім сталом у вашым адзенні павінен прысутнічаць цёмна-шэры, карычневы ці чорны тон. На стале — хоць штонебудзь з таго, што рэкамендуе астролаг: яечны жаўток, кавалачак рыбы, мандарын ці апельсін. Не налягайце на вострыя стравы.

Без узрушэнняў заканчвае год ВАДАЛЕЙ, хоць святочныя расходы амаль апарожняць кашалёк. Абяцаны крэдыт затрымліваецца. Блізкія сваякі раз'язджаюцца да ўзаемнага задавальнення. Калі адзінокія, то падрыхтуйцеся да хвалюючай сустрэчы прыкладна 28 снежня — яна можа стаць знакам лёсу. Сустракайце Новы год у блакітным ці шэрым. Абавязкова паспрабуйце яблык, грэцкі арэх ці калі няма выбару, — цыбуліну.

Вакол РЫБ складваецца атмасфера ўрачыстай прыўзнятасці. Доўгачаканыя перамены, з якімі вы звязваеце шмат надзей, ужо бачны і без бінокля. Вас акружаюць любячыя сябры, а тыя, што далёка, сумуюць. Маладая дама абавязкова сустрэне мужчыну сваёй мары. Астролаг абяцае вам добры год. Вашы колеры на апошнюю ноч года — ліловы, цёмна-зялёны і фіялетавы. Са страў — пячонка, бульба ці буракі.

У вадаварот забаў пагружаецца АВЕН. Вы раскідваеце грошы са шчодрасцю сейбіта. Тыдзень пройдзе ў пакупках, сустрэчах з сябрамі і лёгкім фліртам. Клопаты паглынуць толькі тых, хто заняты ў гасцінічным бізнесе і рэкламе. Бліжэй да 30 снежня неасцярожнасць можа стаць прычынай траўмы. У Новы год адпраўляйцеся ў белым ці чырвоным, прыхапіўшы на шчасце талерку з капустай, агурок ці лімон.

Для большасці ЦЯЛЬЦОЎ год заканчваецца паспяхова. Больш таго, вы паспелі намеціць планы на год будучы. Апошнія дні снежня могуць прынесці нейкі прыемны сюрпрыз. Служачы мае шанц для задавальнення кар'ерных амбіцый. Асобам старэйшым за 50 гадоў не варта пераатамляцца — магчымы праблемы са здароўем. Вашы лепшыя часы наперадзе. Няхай на Новы год у вашым адзенні будуць элементы блакітнага колеру, а на стале — рыс, бараніна ці яйцо.

Бурны тыдзень чакае БЛІЗНЯТ. Варта трымацца ў баку ад спраў, каб не ўліпнуць у непрыемнасці. Нейкі зайздроснік спрабуе выліць на вас цэбар бруду. Затое планеты шчодра ўзнагародзяць сексуальных няўдачнікаў, а адзінокае сэрца адкрыецца для кахання. Колеры шчасця ў навагоднюю ноч — чырвоны, чорны і белы. Абавязкова з'ешце памідор, галінку сельдэрэю ці зубок часнаку. Да лімона лепш не дакранацца.

Весела праводзіць канец года РАК. Вы поўныя рашучасці ажыццявіць новыя планы і ідэі. Хтосьці занепакоены адсутнасцю даўно чаканых навін. Супакойцеся, яны прыйдуць. Магчымы нечаканыя грошы. Апошнія два дні адыходзячага года могуць быць пераломнымі ў сардэчнай сферы. Сустракайце Новы год у зялёным ці ліловым. Падайце на святочны стол стравы з мяса, грыбы ці капусту.

На пазітыўнай ноце завяршае год-92 ЛЕЎ. Вы максімаліст і апантаны часам залішнімі амбіцыямі, але аб'ектыўна ідзяце ад поспеху да поспеху. Любіце жыць шырока, адсюль усё бярэ пачатак. Застоллі і банкеты чакаюць вас на гэтым тыдні. Будзьце асцярожнымі —вакол шмат зайздросных нахлебнікаў. Белы ці залацісты колер у навагоднюю ноч пракладзе шлях у шчаслівы год будучы. Устрымайцеся ад марожанага, а вось жытні хлеб, лыжачку мёду ці яблык абавязкова ўключыце ў сваё меню.

ДЗЕВА любіць переднавагоднія дні. Ёсць нядрэнная прычына быць злёгку «пад шафэ» і ненадакучліва фліртаваць. Вас кахаюць і вы дабіліся адноснай фінансавай стабільнасці — чаго яшчэ жадаць у перыяд падзення нораваў і абнішчання? Мужчыне варта сесці за навагодні стол у жоўтым ці бірузовым, а і без таго цудоўнай даме — у зялёным. За сталом — мінімум смажанага, але закусіце долькай лімона ці бутэрбродам з белага хлеба з сырам.

У ШАЛЯЎ пярэдадзень Новага года складваецца некалькі манатонна. Магчыма, вернуцца грошы, на якія вы паставілі тлусты крыж. Астролаг ухваляе ваш намер неадкладна патраціць іх на падарункі блізкім. Калі раней вас наведала хвароба, то цяпер вы пра яе забудзеце. На выбар тры колеры ўдачы ў навагоднюю ноч — жоўты, чырвоны і белы. У вашым святочным меню — агародніна салат, любая страва з гарохам ці хоць бы адна разынка. Процiпаказаны крухмал.

Жар-птушка зменлівай удачы махне крылом СКАРПІЁНУ. Што ж, капрызы лёсу не заўсёды нам на шкоду. Вельмі патрэбен адгул ці водпуск за свой кошт, аднак шэф упарціцца. Радасць сэрца наведвае не кожны дзень, таму на работу можна махнуць рукой — усё абыдзецца. Астролаг жадае вам аптымізму ў будучым годзе, сустрэць які трэба ў барвовым, чырвоным ці колеры ржы. За навагоднім сталом не забудзьцеся пра агародніну — свежую ці кансерваваную.

Камусьці са СТРАЛЬЦОЎ напярэдадні Новага года прыйдзецца адправіцца ў дзелавую паездку. Аднак да самой урачыстасці вы паспееце вярнуцца і выявіце, што кожны з сяброў хоча вас бачыць у сябе. Пакіньце на будучы год надзеі, якія не збыліся. Любоўная лодка пацякла? Паверце, усё да лепшага, ваш партнёр быў ненадзейным. Ад суму ў навагоднюю ноч вас пазбавіць фіялетавы і ружовы колеры, а таксама яблык, сырое яйка ці бульба ў любым выглядзе.

З Новым годам!

Паміж сярпом і молатам

ФЕЛЬЕТОН

АБ ТЫМ, ЯКІ УКЛАД УНЕСЛІ У СЕЛЬСКУЮ ГАСПАДАРКУ БЕЛАРУСІ КАРЛ МАРКС, ЧАПАЕЎ І ГОРКАЎСКІ СОКАЛ

Мяне не перастае здзіўляць неўміручая цяга да перайменавання ўсіх і ўся на абсягах СНД, у тым ліку і ў Беларусі. Бышам існуючыя назвы не адпавядаюць духу часу і рэальнай гістарычнай рэчаіснасці. Зрабілі з Горкага Ніжні Ноўгарад, з Арджанікідзе — Уладзікаўказ і з многага такога многа іншае. Але не варта адчайвацца маладым, што ім не будзе чаго перайменаваць. Гэты працэс, на маю думку, расцягнецца на доўгія гады, таму, што ёсць яшчэ цэлы некрануты пласт назваў, якія толькі і чакаюць, каб іх замянілі на якія-небудзь іншыя. Я маю на ўвазе назвы калгасаў, саўгасаў...

Сапраўды, мы часта нават не задумваемся аб тым, як называецца тая ці іншая гаспадарка. Гараджанам на гэта, прабачце, напляваць, а сельскім жыхарам з-за пастаянных пасяўных і ўборачных таксама няма часу раздумваць аб назве сваёй палявода-жывёлагадоўчай гаспадаркі.

А між іншым калгасы і саўгасы нясуць у сваіх назвах шмат даволі цікавых парадоксаў. За прыкладамі далёка хадзіць не трэба. Паглядзім на сярэднестатыстычную Віцебскую вобласць Беларусі зоркім вокам фельетаніста — і перад намі ажывяцца загадкавы і унікальны свет сельскіх назваў.

На жаль, большасць гаспадарак носіць імёны людзей, якія маюць адносіны да паляводства і жывёлагадоўлі такія ж, як грузчык — да па-дэ-дэ з балета «Шчаўкунчык». Не бы здзіўляе праслаўлены кавалерыст Будзённы, давядаўшыся, што адзін з калгасаў Сенненскага раёна носіць яго імя.

Калі б зараз былі жывымі заснавальнікі навуковага вучэння Карл Маркс (3 гаспадаркі вобласці) і Фрыдрых Энгельс (4 гаспадаркі), яны, несумненна, былі б здзіўлены, пачуўшы аб тым, як сёння захоўваюць аб іх памяць віцебскія калгаснікі. Сувораў усё ж такі не дарэмна прабіраўся праз Альпы — шэсць калгасаў і саўгасаў вобласці увекавечылі гэты подзвіг. Праўда, ні ў якіх крыніцах не гаворыцца, што праслаўлены палкаводзец паглыблена вывучаў асновы развядзення буйной рагатай жывёлы.

Не ведаю, ці ёсць у Францыі фермы імя Напалеона, але вось тры калгасы імя Кутузава на Віцебшчыне пацвярджаюць, што «недаром помнит вся Россия про день Бородина». Хаця, трэба адзначыць, што змагаўся Кутузаў не з каларадскімі жукамі ці капуснымі вусенямі. Калгасаў і саўгасаў імя Чапаева не менш, чым анекдотаў аб ім. Да таго ж відавочна, што ў нашым выпадку гэтыя паняцці ўсім адпавядаюць. Калі б у свабодны ад ратных подзвігаў час Васіль Іванавіч і любіў пасмакаваць курынай ножкай альбо даглядзець свайго каня, гэта ж яшчэ не падстава для таго, каб назваць дзесяць гаспадарак вобласці ў яго легендарным імем. Дарэчы, па гэтым паказчыку ён уступае толькі Леніну.

Няхай у Балгарыі пераносяць прах Георгія Дзімітрава з маўзалея, затое памяць аб ім захавалася ў нас. Балгарскі рэвалюцыянер унёс такі важкі ўклад у сельскую гаспадарку, што пяць калгасаў і саўгасаў Віцебшчыны адзначылі яго дасягненні.

Аднак найбольшы ўклад у развіццё аграпрамысловага комплексу (як, дарэчы, і ў многія іншыя галіны) унёс Уладзімір Ульянаў. Цэлых чатырнаццаць гаспадарак вобласці памятаюць пра яго заслугі. Акрамя таго, правадыр сусветнага пралетарыята, напэўна, любіў падарожнічаць, таму што ў дзевяці саўгасах і калгасах ён пракладае свае «шляхі» і «пути».

Прычым, у адной гаспадарцы ён згубіў свае «запаветы», а двум іншым уручыў свае «знамя». А акрамя гіпербалізаванага інжынера Гарына, быў яшчэ, аказваецца, і «Луч Ленина», што і адзначыў адзін з калгасаў Полацкага раёна. Калі ж Ленін паліў свой касцёр ля шалаша ў Разліве, дык, мусіць, адна «іскра» даляцела аж да Віцебскай вобласці. Праўда, ёсць яшчэ пяць простых «іскраў» і адно «полымя», але яны, канешне, не ідуць ні ў якое параўнанне з вогнішчам пралетарскага правадыра. А з усімі сваімі «призывами» ён звяртаўся, аказваецца, толькі да двух калгасаў.

Акрамя Леніна, вялікай папулярнасцю карыстаецца яшчэ нейкі загадкавы Ільіч. Асабіста я ведаю не так ужо і шмат людзей, якія могуць прэтэндаваць на такую папулярнасць, — гэта вядомы рускі кампазітар Пётр Чайкоўскі, вядомы савецкі кіраўнік Леанід Брэжнеў і... Ах, так... І сам жа Ленін пры больш уважлівым разглядзе меў такое ж імя па бацьку. Аднак хто б ні быў гэты таямнічы Ільіч, але ён аказаўся даволі энергічным чалавекам. Чатыры гаспадаркі вобласці памятаюць пра яго, яшчэ ў чатырох ён пакінуў свае «запаветы» («заветы»), а адзін калгас на ганаровым месцы ў вясковым клубе захоўвае яго «Искру».

Па назвах калгасаў і саўгасаў можна прасачыць яшчэ некаторыя жартаўлівыя заканамернасці. Напрыклад, калі гаспадарка называецца «Гігант» (а такіх на Віцебшчыне цэлых тры), дык хутчэй за ўсё больш за тры маленькія вёскі ён не аб'ядноўвае. А калі саўгас ахрысцілі «Камсамольцам» (ёсць адзін такі) — значыць амаль дакладна ўся моладзь адтуль збегла ў гарады.

У некаторых гаспадарках дагэтуль беспаспяхова спрабуюць знайсці «Путь к коммунизму» (іх тры), і на гэтых шляхах, як правіла, вельмі мала асфальту. Калі калгас называецца «Пражэктар» (адзін), то ў ім можа ўвечары не гарэць на вуліцы ніводнай лямпачкі, а калі «Рэканструктар», то ў ім апошні рамонт рабілі можа гадоў трыццаць назад. Калі саўгас ці калгас называецца «Герой працы» (два ў вобласці), «Авангард» (тры) або «Ударнік» (два), то не здзіўляйцеся, калі яны запазычылі дзяржаве па многа тысяч рублёў.

Многія назвы літаральна палохаюць сваёй бескампраміснай наіўнасцю і бязадраснасцю. Адзін калгас «Слава» — каму? (ці хто?). Адзін «Салют» — чаму? Тры гаспадаркі «Уперад» — да чаго? Потым яшчэ дзевяць «Прагрэсаў» (і «Прогрессов»), у якіх, напэўна, усё даводзіцца рабіць уручную; «Дворец труда», у якім можа не быць нават прыстойнага клуба; і нават «Отважный борец» (ва Ушацкім раёне), дзе адважна змагаюцца з неўраджаем.

Кажуць, што праўда толькі адна. У Віцебскай вобласці цэлых сем «Праўдаў» («Правд») і яшчэ адна «Камсамольская».

Чамусьці не знайшлося месца гаспадаркам імя такіх літаратурных герояў, як Калабок, Бураціна, Буслік, Баба Яга, Курачка Раба, Несцерка, а вось горкаўскія «Сокол» з «Буревестником» (ды і сам пісьменнік) увекавечылі сябе на карце Віцебшчыны. Дарэчы, нядрэнна ж гучыць — калгас імя Кашчэя Бессмяротнага?

Дарэчы, многія краіны свету, нягледзячы на «рэквізіты» сваіх сельскагаспадарчых аб'ектаў, не толькі сябе, а яшчэ і паўпланеты кормяць. А ў нас хоць «Пераможцам» назавіся, а дзяржаўны заказ усё роўна не выканаеш. Таму, можа, я не маю рацыі, і справа зусім не ў назве таго ці іншага калгаса? Можа, галоўнае, каб было на нашым стале мяса і малако, яйкі і гародніна, каб былі ў нас тыя, хто без «Ільічоў» і «Варашылавых» зможа накарміць і сябе і краіну?

І апошняе. Даныя аб назвах калгасаў і саўгасаў Віцебскай вобласці прыведзены па стану на 1991 год, таму некаторыя кампетэнтныя таварышы маюць права ўнесці адпаведныя карэктывы.

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

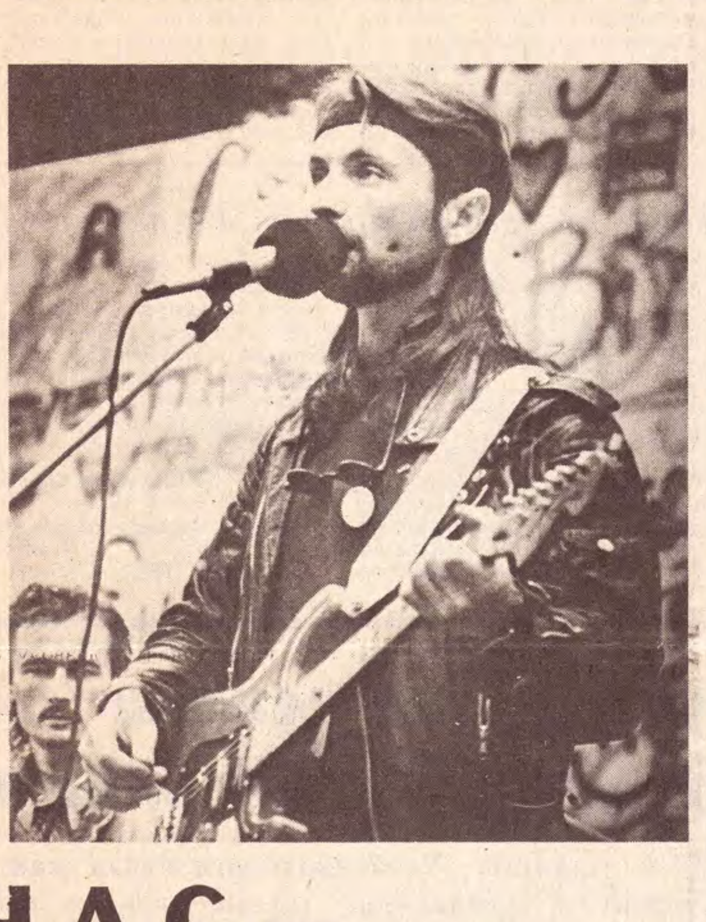
P. S. Калі ўсё ж такі, паважаныя спадары, надумаецеся перайменаваць сваю гаспадарку, рэкамендую не называць яе імя Шушкевіча, імя Пазьняка, імя Чыкіна, «Марысабель», імя Луіса Альберта і г. д.

ДАСЬЕ МЕЛАМАНА

Як часта ўсё-такі жангліруе чалавечымі лёсамі Яго Вялікасць выпадак! Прыкладаў сотні, але мы далёка хадзіць не будзем. Зазірнём у старажытны Полацк, успомнім 1987-ы. Першы неафіцыяльны беларускі рок-фестываль. Нікому невядомыя валасатыя «тэхнары» з гітарамі наперавес прыводзяць у сапраўдны экстаз гледачоў — сваіх жа равеснікаў, якія балдзеюць літаральна ад любога гуку, што зыходзіць са сцэны. Але па-сапраўднаму зала ўзрываецца, калі на сцэну выходзяць Кузьма і Макс — гэта яны потым паклалі пачатак «Мясцоваму часу».

Дарэчы, будучыя гітарыст і барабаншчык у гэты час сядзелі сярод гледачоў і нават не маглі сабе ўявіць, што літаральна праз некалькі дзён разам з Кузьміным і Макасам яны будуць абмяркоўваць новы праект пад кодавай назвай «Мясцовы час». Праз тры гады быў запрошаны клавішнік. У архіве «М. ч.» тры запісаныя альбомы.

Дарэчы, вось яны, нашы героі: лідэр-вакал — Алесь Кузьмін, бас-гітара — Уладзь Макас, гітара — Валера Драка, сінтэзатары — Руслан Парфёнаў, ударныя — Алесь Свідрыцкі. Пачалі з хард-н-хэві. Але паступова выявіўся свой прывабны стыль, адрозны ад іншых. І ў немалой ступені гэтаму спрыяў сапраўдны ўнікальны голас Алеся Кузьміна. Але даволі адступленняў, слова — «бацьку» і натхняльніку «Мясцовага часу» Алесю КУЗЬМІНУ.

МЕНАВІТА ПА ІМ ЖЫВЕ ВЯДОМАЯ РОК-ГРУПА З ПОЛАЦКА

ЧАС — «МЯСЦОВЫ...»

— Алесь, і ўсё ж, чаму быў закінуты хард?

— З цягам часу мы, што называецца, выраслі з дзіцячых штонікаў. Але катэгарычна сказаць, што мы поўнасцю «завязалі» з цяжкім рокам, таксама нельга, прынамсі, новая праграма будзе крыху цяжэйшай (у музычным плане) за папярэднія. Г. зн. працягваем эксперыментаваць.

— Вы па-ранейшаму туліцеся ў Наваполацкім рок-клубе?

— Увогуле мы з тых, хто «гуляе сам па сабе». Але вакантнае месца ў рок-клубе за намі на ўсякі выпадак трымаецца. Справа ў тым, што рок-клуб — арганізацыя надзвычай слабая. Ну, мяркуйце самі, што гэта за фірма: без фінансаў, без нармальнага апарату, без людзей ад шоў-бізнесу. Я гэта назваў бы проста клубам па інтарэсах, разлічаным на аматараў. І хаця ў горадзе дастаткова вялікіх і нават багатых прадпрыемстваў, усе яны далёкія ад думкі стаць мецэнатамі.

— А ва ўласна групы ёсць спонсары?

—Ды не, мы самі сабе спонсары.

— Даходаў ад канцэртаў хапае на жыццё?

— У Беларусі няма такіх каманд, якія «касілі» б з канцэртаў «капусту». Усе маюць адну мэту — акупіць канцэрты. Сядзіш на нулях — значыць, нармальна. Галоўнае — не залезці ў даўгі. Выгада? Ну, бывае гэтак рублёў па 200 на брата наскрабеш... Нямнога, праўда? На жаль, не маем мы зараз такой групы, якая адна магла б рабіць зборы.

— У такім разе, ці існуе наогул такое паняцце, як беларускі рок?

— Мая асабістая думка такая: ёсць эксперыменты беларусаў над музыкай, над рознымі стылямі. Уласна кажучы, такой дэфініцыі, як беларускі рок, я не адчуваю, ёсць толькі нейкі налёт беларускасці. І гэта зразумела: ты жывеш на канкрэтнай тэрыторыі, прапускаеш праз сябе пэўныя падзеі, традыцыі. Ёсць, канешне, фальклор, гэтага не аднімеш, але ні ў якім разе не больш.

— Твае адносіны да беларускіх рокераў, якія спяваюць па-руску?

— Я не магу станавіцца над сваімі калегамі і рабіць нейкія паспешлівыя вывады. Але мне здаецца, што тут важны ўзровень выканання, а не дутыя прынцыпы. Кожны спявае так, як яму бліжэй і прасцей, і крыміналу ў гэтым я ніякага не бачу. А потым, нехта ж проста не можа спяваць па-беларуску. Я ў школе наогул не вывучаў беларускай мовы. І таму калі нехта нечага не хоча, нельга прымушаць яго рабіць гэта сілай. Прынамсі, гэта не цывілізаваны шлях. Да таго ж творчасць напрамую не залежыць ад мовы, за выключэннем тых выпадкаў, калі ты хочаш перадаць штосьці сапраўды беларускае. Але тут многае залежыць і ад аўдыторыі, і ад кантынгенту слухачоў.

Калі ўжо на тое пайшло, то чамусьці ўсё шырэй у нас практыкуецца англійская мова, якая, у адрозненне ад рускай, ніяк не спрацоўвае ў штодзённым жыцці.

— А вы не збіраецеся заспяваць па-англійску?

— У бліжэйшы час проста не бачым у гэтым сэнсу. Але калі будзе патрэба ў тым, каб нас пачула англамоўная аўдыторыя, то зусім магчыма, што заспяваем і па-англійску. Пакуль жа нас цудоўна разумеюць і па-беларуску.

— Значыць, беларуская бліжэй па духу?

— Магчыма, хаця першы альбом у нас быў рускамоўны. Беларуская прыйшла неяк сама сабою. Па-першае, тады гэта была экзотыка — рок па-беларуску, а па-другое, хацелася зрабіць нешта новае, і, як ні дзіўна, гэтым новым стала беларуская мова. Хаця, калі шчыра, да гэтага я быў на сто працэнтаў упэўнены, што беларускай мове няма месца ў сучаснай музыцы. Але аказалася, што гэта зусім нармальна... А ўвогуле, не ў мове справа, а ў нармальным прафесіянальным выкананні. Мова — проста адзін з элементаў.

— Алесь, для цябе рок-н-рол — гэта забава ці спосаб выжыць?

— Прынамсі, не апошняе, бо жыву я нармальным жыццём і без рок-н-рола. Хутчэй, гэта адушына, пры дапамозе якой я магу адысці ад штодзённай мутарнай рэчаіснасці ў нейкі, хаця і прыдуманы, але лепшы свет. Гэта ёсць шанц пазбавіцца ад прыгнятальнага комплексу непаўнацэннасці. Кожны сам шукае выратавання: нехта малюе, нехта лепіць, я вось — спяваю, іграю. Рок-н-рол — жыццё ў жыцці. І я без яго — ніхто і нішто.

— А як жа ўзрост?

— Узрост фізічны? Так, шмат людзей адыходзіць ад гэтай справы, займаецца нечым іншым, але я пакуль што сур'ёзна не думаю аб гэтым і не хачу аб'яўляць далёкасяжных планаў. Можна ж нешта адкрываць і з узростам. Я адчуваю, што пэўны перыяд у творчасці ўжо мінуў, і тым не менш працягваю шукаць яшчэ не рэалізаваныя рэзервы.

— Ты, напэўна, і сам ведаеш, што ў наш час музыканты пагалоўна абвінавачваюцца ў пагоні за кан'юнктурай...

— Усе падобныя абвінавачанні беспадстаўныя. Музыкант многім рызыкуе ўжо тады, калі спрабуе трапіць на хвалю кан'юнктуры. Загубіць год-два — а потым спрабаваць знайсці ўласнае месца сярод такіх жа, як сам,— занятак няўдзячны. А ў выпадку, калі адна і тая ж каманда спрабуе прыстасавацца да чарговай новай хвалі, яна аўтаматычна губляе ўсякі давер у гледачоў. Калі ўжо пачынаць кагосьці капіраваць, то трэба гэта рабіць на дастаткова высокім узроўні. Прыходзяць нейкія навацыі з Захаду, то і трэба «лабаць» па заходніх мерках. А хто пойдзе на стадыёны слухаць нашу халтуру? Хаця тут я сам сабе пярэчу — ідуць жа! У нас жа яшчэ і слухач спецыфічны. Яму няма з чым параўноўваць. Айчынны шоў-бізнес — на нулях. Ніхто не спяшаецца даказаць, што ёсць і ў нас дамарослыя таленты, ні адзін беларускамоўны калектыў яшчэ не меў ні дастатковай «раскруткі», ні прамоўшна. Бо пры жаданні можна мець каманды не горшыя за заходнія, кліпы — не горшыя, канцэрты — не горшыя. Але да гэтага нікому няма справы. І таму няма чаго здзіўляцца, што паміж кліпамі «Мясцовага часу» з заезджаным «Расінантам» у галоўнай ролі і «Пінк Флойд» з цудоўнай рэжысёрскай работай розніца астранамічная. Само сабой, альтэрнатыва не на нашу карысць.

— А з чаго пачаць?

— Найперш трэба разбудзіць БТ, радыё, студыі гуказапісу, рэкламныя агенцтвы. Усе яны да сённяшняга дня ў глыбокай спячцы. Ад саміх музыкантаў тут амаль нічога не залежыць. Нават на Захадзе ўсё самае новае «выкалупліваюць» з самых занюханых шынкоў, штампуючы «зорак» са звычайных неграў. Укладваюцца грошы і аператыўна выпампоўваецца прыбытак. А ў нас дыск выходзіць ужо тады, калі праграма канчаткова «заезджана». І гэта таксама называецца бізнесам.

— Дарэчы, калі і ваша новая праграма выйдзе гэтак са спазненнем гады на два, то на ўсякі выпадак раскажы, чым яна будзе адрозніваца ад папярэдніх?

— Па-першае, будзе менш меланхоліі, смутку. Адназначна — будзе весялей, больш драйва, шоў, калі атрымаецца. А, па-другое, я ўсё ж спадзяюся, што два гады чакаць не давядзецца.

— Алесь, і на заканчэнне вельмі сур'ёзнае пытанне: ты забяспечаны чалавек?

— Не смяшыце мяне сваімі сур'ёзнымі пытаннямі. Беларускія музыканты—я за гэта адказваю ў поўнай меры—жывуць намнога ніжэй за сярэдні саўдэпаўскі ўзровень. І гэта можна было ўжо зразумець з таго, аб чым я казаў вышэй. Між іншым, менавіта перада мной праблемы, як звесці канцы з канцамі, пакуль што не паўставала.

**Па «Мясцовым часе» жылі
Ігар КАРНЕЙ
і Сяргей АРЛОЎСКІ.**

ТЭЛЕБАЧАННЕ

29 снежня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
9.00. Выяўленчае мастацтва. 3-ці клас.
9.25. «Рыцары неба». Тэл. маст. фільм (Францыя). 16-я серыя.
9.55. «Голас». Фільм-канцэрт.
16.30. Выяўленчае мастацтва. 6-ы клас.
16.50. «Прыгоды Электроніка». Маст. фільм. 1-я серыя.
18.00. Рэгіён. Перадача з Гомеля.
18.45. Дак. фільм «Чэгем».
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. «Роднае слова».
19.50. Фільм-канцэрт.
20.10. Мост.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Тэлебіржа.
21.40. Прэс-канферэнцыя Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевіча.
22.25. «Рыцары неба». Маст. фільм (Францыя). 19-я серыя.
22.55. НІКа.
23.10. «Начное рандэву». Частка 1-я.

Канал «Астанкіна»

9.05. «Пітэр Пэн». Маст. фільм. 1-я серыя.
10.25. «Дробязі жыцця».
11.00. Навіны.
11.20. «Д'Артаньян і тры мушкецёры». Маст. фільм. 1-я серыя.
12.45. «Кот Леапольд у сне і наяве».
12.55. «Фаварыт». Маст. фільм. 1-я серыя.
14.00. Навіны.
14.25. Дзелавы веснік.
14.40. Блакнот.
14.45. Д. Шастаковіч. Канцэрт № 1 для фартэпіяна з аркестрам.
15.10. «Прыгоды Нязнайкі». Мультфільм.
16.05. Калядная музычная казка.
16.50. Прэс-экспрэс.
17.00. Навіны.
17.25. «Цяпло душы тваёй» (Мінск).
17.55. Мультфільм «Крылатыя, махнатыя ды масляныя».
18.05. Маст. фільм «Вяртанне ў Эдэм» (Аўстралія).
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Кінапанарама.
22.40. Паэтычны альбом.
23.00. Навіны.
23.25. «100 градусаў С».
0.05. «Фаварыт». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

9.35. «Падарожжы пана Кляксы». Маст. фільм.
10.55. Антракт. Група «Яблык».
11.00. «Імажэн». Маст. фільм (Францыя). 1-я серыя.
12.35. Гандлёвы дом «Т. Ін. Ка».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Цела—храм душы.
16.00. Там-там навіны.
16.15. «Як жывеш, Уфа?»
17.00. Маст. фільм «Аперацыя «Моцарт». 2-я серыя.
17.30. Парламенцкі веснік.
17.45. Незгаральная купіна. «Дзеці Расіі ў пошуках Бога».
18.35. Мульці-пульці. «Ну, пачакай!»
18.45. Навагодні пірог.
19.00. Весткі.
19.25. «Санта-Барбара».
20.15. Зімовае зачараванне.
21.00. Покліч Вадалея. «Год Чорнага Пеўня».
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Арт-абстрэл.
23.30. Біг-бэнд (Швецыя).

30 снежня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Кінанарыс «На варце прыроды».
9.00. Выяўленчае мастацтва. 6-ы клас.
9.20. «Рыцары неба». Мастацкі фільм (Францыя). 17-я і 18-я серыі.
16.30. «Прыгоды Электроніка». 2-я серыя.
17.35. «Добры лес», «Снегураты». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільм «Вольніца».
18.25. Гаспадар. Народнагаспадарчы комплекс рэспублікі: вынікі і прагноз.
18.55. Зачытайце маё пісьмо...
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Сустрэча для вас. Святочны выпуск.
20.10. Інтэрв'ю Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Ф. Кебіча.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Рэйтынг.
22.00. «Рыцары неба». Мастацкі фільм. 20-я серыя.
22.30. «Начное рандэву». Частка 2-я.
23.15. НІКа.
23.30. «Патаемны намер». Начны акцёрскі клуб.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. В.-А. Моцарт. Сімфонія № 15 соль мажор.
8.35. «Пітэр Пэн». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
9.45. Што? Дзе? Калі?
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Д'Артаньян і тры мушкецёры». 2-я серыя.
12.55. «Фаварыт». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.10. Блакнот.
15.15. «Прыгоды Нязнайкі».
16.10. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.50. Прэс-экспрэс.
17.00. Навіны.
17.25. «Кірункі свету».
17.50. Мініяцюра.
18.05. «Вяртанне ў Эдэм» (Аўстралія).
18.55. «Партрэт на фоне». Я. Лявонаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
10.40. Рэпартаж ні аб чым.
21.00. Хакей. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. Фінал.
23.00. Навіны.
23.25. Навагодняя дыскатэка праграмы «50×50».
0.55. «Фаварыт». Мастацкі фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Паралелі. «Ранішні канцэрт».
8.10. Рэтра. Л. Міраў і М. Навіцкі.
8.50. «Ледзяная ўнучка». Мастацкі фільм.
10.00. Арт-абстрэл.
11.00 «Санта-Барбара».
11.50. «Дамашні клуб».
12.05. «Абзац».
12.35. «Т. Ін. Ка.».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Бізнес: новыя імёны.
15.15. Студыя «Рост».
15.45. Там-там навіны.
16.00. Далёкі Усход.
16.45. Хрысціянская праграма.
17.15. «Аперацыя «Моцарт». 3-я серыя.
17.45. Навагодні пірог.
18.00. «Час фартуны».
19.00. Весткі.
19.25. «Санта-Барбара».
20.15. Хроніка.
20.45. Спецыяльны камерцыйны веснік.
20.55. Прэзентацыя «Шынка на Цвярской».
21.15. Шарман-шоў.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Шарман-шоў. Частка 2-я.
23.45. Тэатр «Эрас Ева».

АТ «Кросны» і іншыя беларускія прадпрымальнікі выказваюць шчырае спачуванне прэзідэнту асацыяцыі беларускіх прадпрымальнікаў Латвіі «Беларускі шлях» сп. Яну Кабановічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

НАДВОР'Е

29 снежня

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам снег, слабая мяцеліца, вецер паўночна-заходні. Тэмпература паветра ў Віцебску і Гродна — ад 0 да 2 градусаў марозу, Мінску — 1—3, Брэсце і Магілёве — 2—4, Гомелі — 3—5 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак ва ўсходніх раёнах невялікі снег, слабая мяцеліца. Тэмпература паветра ўначы 7—12, пры праясненнях да 17 градусаў марозу, удзень — 4—9, 31 снежня па ўсходу да 11 градусаў марозу.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Наступны нумар газеты «Звязда» выйдзе ў пятніцу, 1 студзеня 1993 года.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, дзяжурнага — 32-35-91. Тэлефакс: 32-22-03.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 254.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12